

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Porovnání úvěrových produktů mezi bankovními institucemi v České republice

Comparison of Credit Products among Bank Institutions in the Czech Republic

Student: Bc. Žaneta Fedorová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Marie Lichnovská, Ph.D.

Ostrava 2010

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci na téma „Porovnání úvěrových produktů mezi bankovními institucemi v České republice“ vypracovala samostatně mimo příloh č. 1,2,3,4, které mi byly dány k dispozici. Uvedla jsem zde veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Ostravě 30.4. 2010

Děkuji Ing. Marii Lichnovské, Ph.D. za cenné rady a odborné vedení diplomové práce,
rodičům a příteli za podporu a trpělivost.

Dne 30.4. 2010

Obsah

1	Úvod	1
2	Charakteristika bankovníctví.....	3
2.1	Česká národní banka	5
2.1.1	Organizace České národní banky	6
2.1.2	Emise bankovek a mincí.....	7
2.1.3	Nástroje měnové regulace.....	8
2.1.4	Dohled	8
2.2	Obchodní banky	9
2.2.1	Banka jako akciová společnost	12
2.2.2	Bankovní licence.....	13
2.2.3	Pojištění pohledávek z vkladů	15
2.2.4	Bankovní tajemství	15
2.2.5	Depozitní produkty.....	16
2.2.6	Úvěrové produkty.....	18
2.3	Struktura bankovních úvěrových produktů	20
3	Charakteristika vybraných komerčních bank	31
3.1	Československá obchodní banka, a.s. (ČSOB)	31
3.1.1	Úvěrové produkty.....	32
3.2	Komerční banka, a.s. (KB).....	35
3.2.1	Úvěrové produkty.....	36
3.3	Česká spořitelna, a.s.....	41
3.3.1	Úvěrové produkty.....	42

3.4	<i>Raiffeisen BANK, a.s.</i>	46
3.4.1	<i>Úvěrové produkty</i>	47
4	<i>Porovnání úvěrových produktů mezi jednotlivými komerčními bankami ..</i>	51
4.1	<i>Metodologická a praktická část</i>	51
4.1.1	<i>Matice absolutních užitností</i>	51
4.1.2	<i>Matice prostých užitností</i>	54
4.1.3	<i>Metoda párového srovnání</i>	55
4.1.4	<i>Matice vážených užitností</i>	57
4.1.5	<i>Nepříznivé jevy (NJ) – matice ohrožení variant</i>	59
4.1.6	<i>Volba nejvhodnější varianty</i>	60
5	<i>Závěr</i>	62
	Seznam literatury	64
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	

1 Úvod

Bankovníctví má velice dlouhou historii. Vzniklo ve druhé polovině 13. století v Itálii. V Českých zemích začínají působit první banky na počátku 19. století. Ve středoevropských tranzitivních ekonomikách byl vývoj bankovního sektoru výrazně ovlivněn zavedením dvoustupňových bankovních systémů na počátku 90. let, přechodem k tržní ekonomice a přejímáním legislativy EU. Banky vznikly jako prostředníci či zprostředkovatelé mezi těmi, kteří vytvářejí úspory neboli volný kapitál (věřiteli) na straně jedné a na straně druhé těmi, kteří naopak potřebují nejen svůj vlastní kapitál, ale i zdroje cizí (dlužníky).

Banky, bankovní produkty a bankovníctví se staly součástí každodenního života většiny lidí v moderní společnosti. Efektivní fungování bank, jejich odpovídající regulace, výběr vhodného bankovního produktu, zhodnocení rizik s ním spojených, to jsou jen některé problémy, jejichž řešení vyžaduje stále rozsáhlejší znalosti.

Bankovní sektor je součástí finančního systému. Banky jako jedna z forem finančních institucí jsou potom jedním z jeho nejvýznamnějších prvků. Tradičně nabízejí především transakční a zprostředkovatelské služby. Banky patří mezi depozitní finanční instituce a jejich základní definice vychází z toho, že přijímají depozita a poskytují úvěry. Proto je jedním z nejvíce regulovaných odvětví ekonomiky.

Domnívám se, že téma „úvěrové produkty“ je stále aktuální, z tohoto důvodu jsem si jej vybrala pro diplomovou práci. Cílem diplomové práce je srovnání úvěrových produktů vybraných komerčních bank. Dle zvolených kritérií provedu porovnání úvěrových produktů vybraných komerčních bank a na základě výsledků provedené analýzy doporučím nejlepší produkt.

V teoretické části charakterizují bankovníctví se základním popisem funkcí a služeb, které poskytují obchodní banky, a to včetně zákonů, jimiž se musí při své činnosti řídit. Na tyto úvodní informace navážu popisem nejdůležitějších depozitních a úvěrových obchodů.

V praktické části charakterizuji jednotlivé komerční banky a jejich úvěrové produkty, které nabízejí. Poté na základě zvolené metodologie porovnám vybrané úvěry.

V diplomové práci využívám metodu analýzy, syntézy, metodu párového srovnání a metodu vah.

2 Charakteristika bankovníctví

Bankovní systém můžeme charakterizovat jako souhrn bank působících na určitém území, jejich vzájemné vztahy a vztahy k okolí. V užším pojetí se do bankovního systému zahrnují instituce, které se řídí zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách. Bankami se pro účely tohoto zákona rozumějí právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciová společnost, které přijímají vklady od veřejnosti a poskytují úvěry, a které k těmto výkonům mají bankovní licenci.

Bankovní systém je propojení složek:

1. institucionální,
2. funkční.

1. Institucionální složka

Zde patří jednotlivé banky, které jsou členěny podle náplně činnosti do několika skupin.

Institucionální rozdělení bank:

- *Centrální banka* = ústřední banka České republiky a orgán uskutečňující dohled nad finančním trhem.
- *Obchodní banky* = soustředí se na poskytování služeb jak obchodního tak investičního charakteru pro širokou klientelu.
- *Spořitelní banky* = poskytují finanční operace pro obyvatelstvo.
- *Investiční banky* = nabízejí prodej a nákup cenných papírů, a to buď na svůj vlastní účet ale své klientele, nebo nabízející produkty k profinancování dlouhodobých finančních záměrů.
- *Rozvojové banky* = poskytují dlouhodobé úvěry pro podnikatele. Specializují se na dlouhodobé úvěry investičního charakteru. Přes tyto

banky jsou realizovány programy vlády, které slouží na podporu podnikatelského sektoru.

- *Specializované vládní banky* = tyto banky zřizují vlády za účelem podpory exportu, anebo poskytnutí rozsáhlých investičních úvěrů.
- *Hypoteční banky* = specializují se na vydávání hypotečních zástavních listů a hypoteční úvěrů.
- *Stavební spořitelny* = přijímají vklady od účastníka stavebního spoření a poskytují jim úvěry za velmi výhodných úrokových podmínek.
- *Zemědělské banky* = poskytují služby v zemědělském sektoru.
- *Městské a komunální banky* = jsou zakládány obcemi a městy za účelem nabídky bankovních operací a služeb v daném regionu.
- *Bankovní holdingové společnosti* = konglomeráty několika institucí, ze kterých je jedna banka.

2. Funkční složka

Znamená způsob uspořádání vztahů mezi bankovními institucemi v dané ekonomice. V rámci funkční složky se rozlišuje jednostupňové a dvoustupňové bankovníctví.

- **Jednostupňový bankovní systém**

Jde o systém, který fungoval v počátečních obdobích rozvoje bankovníctví. V tomto bankovním systému existovala pouze jedna státní banka. Banky nejsou zakládány za účelem zisku, pouze plní příkazy z centra. Neexistuje v něm konkurenční prostředí. Vzhledem k neexistenci centrální banky ani žádných regulatorních orgánů mohly banky provádět veškeré bankovní obchody, tedy včetně emise bankovek.

Dominuje zde tzv. „Monobanka“, která spojuje znaky o řízení měnové politiky (makroekonomická funkce) a (mikroekonomická funkce) zprostředkování alokace finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Pod tento systém můžeme rovněž zařadit i bankovní systémy v bývalých zemích s centrálně plánovanou ekonomikou. Tento systém byl neefektivní a fungoval do roku 1990.

- **Dvoustupňový bankovní systém**

Zde existuje jedna banka, která neřídí činnost obchodních bank, stanovuje pouze pravidla vstupu do bankovního sektoru a stará se o zdravý měnový vývoj. Centrální banka plní makroekonomickou funkci, tzn., řídí měnovou politiku a stabilitu, vydává hotové peníze.

Obchodní banky plní mikroekonomickou funkci, tzn., bezhotovostní platební prostředky, alokace finančních prostředků mezi ekonomickými subjekty. Je to tzv. oligopolní prostředí = tj. pár velkobank na trhu.

V současné době se v ČR uplatňuje dvoustupňový bankovní systém, který tvoří centrální banka – Česká národní banka a síť obchodních a jiných bank. Banky mají univerzální charakter, který je typický pro země střední Evropy, tedy i pro Českou republiku. Prolínají se v něm produkty komerčního a investičního bankovníctví.

2.1 Česká národní banka

Obr. 2.1 - Fotografie České národní banky¹



¹ http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/harmonogramy/fotogalerie/index.html.

Česká národní banka je ústřední bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a řídí se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Je právnickou osobou, která má postavení veřejnoprávního subjektu, se sídlem v Praze. Nezapisuje se do obchodního rejstříku a hospodaří samostatně s odbornou péčí s majetkem, který jí byl svěřen státem.

Hlavním cílem činnosti ČNB je péče o cenovou stabilitu. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, ČNB podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu.

V souladu se svým hlavním cílem ČNB:

- určuje měnovou politiku,
- vydává bankovky a mince,
- řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev, pečuje o jejich plynulost a hospodárnost a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů a na jejich rozvoji,
- vykonává dohled nad osobami působícími na finančním trhu, provádí analýzy vývoje finančního systému, pečuje o bezpečné fungování a rozvoj finančního trhu v České republice a přispívá ke stabilitě jejího finančního systému jako celku.

ČNB při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, orgány dohledu nad finančními trhy jiných států a s mezinárodními finančními organizacemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se dohledem nad finančními trhy.

ČNB je povinna podávat Poslanecké sněmovně nejméně dvakrát ročně k projednání zprávu o měnovém vývoji a jednou za tři měsíce informuje veřejnost.

2.1.1 Organizace České národní banky

Českou národní banku tvoří:

- ústředí se sídlem v Praze,
- pobočky,
- účelové organizační jednotky.

Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je bankovní rada České národní banky. Bankovní rada určuje měnovou politiku a nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o zásadních měnově politických opatřeních ČNB a opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem.

Bankovní rada dále zejména:

- stanoví zásady činnosti a obchodů ČNB,
- schvaluje rozpočet ČNB,
- stanoví organizační uspořádání a působnou organizačních jednotek ČNB,
- stanoví druhy fondů ČNB, jejich výši a použití,
- vykonává práva a povinnosti vyplývající z pracovněprávních vztahů vůči zaměstnancům ČNB,
- uděluje souhlas k podnikatelské činnosti zaměstnancům ČNB,
- stanoví mzdové a další požitky guvernéra, viceguvernérů a dalších členů bankovní rady.

Bankovní rada je sedmičlenná. Jejími členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři členové bankovní rady. Guvernéra a viceguvernéry a ostatní členy jmenuje a odvolává prezident republiky. Nikdo nesmí zastávat funkci člena bankovní rady více než dvakrát. Členové bankovní rady jsou jmenováni na dobu 6 roků.

2.1.2 Emise bankovek a mincí

Obr. 2.2 - Fotografie tisku cenin²



² http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/harmonogramy/fotogalerie/index.html.

ČNB má výhradní právo vydávat bankovky a mince, jakož i mince pamětní. Spravuje zásoby bankovek a mincí a organizuje dodávky bankovek a mincí od výrobců v souladu s požadavky peněžního oběhu. Sjednává tisk bankovek a ražbu mincí a dozírá na ochranu a bezpečnost do oběhu nevydaných bankovek a mincí a na úschovu a ničení tiskových desek, razidel a neplatných a vyřazených bankovek a mincí. ČNB vyměňuje na požádání poškozené bankovky a mince, které vydala, za bankovky a mince nepoškozené. Bankovky a mince opotřebované oběhem stahuje z oběhu, ničí je a nahrazuje bankovkami a mincemi novými.

Vyhlašuje kurs české měny k cizím měnám, stanoví cenu zlata v bankovních operacích ČNB, má v úschově a spravuje měnové rezervy ve zlatě a devizových prostředcích a disponuje s nimi.

2.1.3 Nástroje měnové regulace

ČNB stanoví úrokové sazby, rámce, splatnosti a další podmínky obchodů, které provádí. Může požadovat, aby banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrní družstva měly na účtu u ČNB uloženou stanovenou část svých zdrojů tzv. povinné minimální rezervy, které mohou činit nejvýše 30% celkových závazků instituce snížených o závazky vůči jiným institucím.

2.1.4 Dohled

Česká národní banka vykonává dohled nad:

- bankami, pobočkami zahraničních bank, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pobočkami zahraničních institucí elektronických peněz a jinými osobami, které vydávají elektronické peníze a nad bezpečným fungováním bankovního systému,
- obchodníky s cennými papíry, emitenty cenných papírů,
- pojišťovnami, zajišťovnami, penzijními fondy,
- činností jiných osob.

Posuzuje také žádosti o udělení licencí a povolení k vykonávání bankovních činností. V případě zjištěných nedostatků ukládá opatření k nápravě. Může uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč pro nebankovní organizace, která je příjmem státního rozpočtu. Provozuje také Centrální registr úvěrů. Jedná se o databázi úvěrů a úvěrových dlužníků, která má sloužit především potřebám bank.

Náklady na svoji činnost hradí ze svých výnosů a vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů. Účetní závěrka je ověřována auditory. Na všechny bankovní operace ČNB včetně stavů na účtech, které vede, se vztahuje bankovní tajemství.

2.2 Obchodní banky

Obchodní banky se ve své činnosti řídí zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách. Pod pojmem banka se podle tohoto zákona rozumí právnická osoba, založená jako akciová společnost se sídlem v České republice, která:

- přijímá vklady od veřejnosti, přičemž vkladem se rozumí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu. Přijímání vkladů od veřejnosti je vyhrazeno pouze bankám, protože jej nesmí provádět nikdo, kdo nemá bankovní licenci, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak,
- poskytuje úvěry, kterými se rozumí v jakékoliv formě dočasně poskytnuté peněžní prostředky,

a má k těmto činnostem bankovní licenci, o němž vydání rozhoduje Česká národní banka po konzultaci s Ministerstvem financí ČR. Toto je jednoznačné vymezení banky z právního hlediska. Banka musí mít statutární orgán a dozorčí radu. Statutární orgán musí být nejméně tříčlenný a musí být složen z vedoucích zaměstnanců.

Subjekt, který nesplňuje výše uvedené znaky, není bankou a nesmí ani používat označení „banka“ nebo „spořitelna“.

Vedle nichž uvedených činností mohou banky, pokud je mají povoleny v udělené licenci, vykonávat další finanční činnosti, které vymezuje zákon.

Jedná se o následující činnosti:

- investování do cenných papírů na vlastní účet,
- finanční pronájem,
- platební styk a zúčtování,
- vydávání a správu platebních prostředků, např. platebních karet a cestovních šeků,
- poskytování záruk,
- otvírání akreditivů,
- obstarávání inkasa,
- poskytování investičních služeb s tím, že se v licenci uvede, které hlavní a doplňkové investiční služby je banka oprávněna poskytovat a ve vztahu ke kterým investičním nástrojům,
- finanční makléřství,
- výkon funkce depozitáře,
- směnářenskou činnost,
- poskytování bankovních informací,
- obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami a se zlatem,
- pronájem bezpečnostních schránek,
- činnosti, které přímo souvisejí s výše uvedenými činnostmi a přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů.

Jiné podnikatelské činnosti než ty, které má banka povoleny v udělené licenci, nesmí vykonávat s výjimkou činností vykonávaných pro jiného, pokud souvisejí se zajištěním jejího provozu a provozu jiných bank, finančních institucí a podniků pomocných bankovních služeb, nad nimiž banka vykonává kontrolu.

Ekonomická podstata banky vychází z jejich ekonomických funkcí, které banka plní. V praxi existují banky, které se z různých důvodů mohou specializovat na některé typy obchodů či klientů, vznikají tak různé druhy bank, jejichž činnost může být v důsledku toho značně rozdílná.

Za základní funkci bank lze považovat zprostředkování pohybu peněžního kapitálu mezi různými subjekty v ekonomice.

Tuto funkci můžeme dále rozdělit na několik dílčích funkcí:

- finanční zprostředkování = tzn. získávání volného kapitálu od věřitelů a jeho poskytování dlužníkům,
- emise bezhotovostních peněz,
- zprostředkování platebního a zúčtovacího styku,
- zprostředkování finančního investování na peněžním a kapitálovém trhu.

Finančním zprostředkování = banky provádějí finanční zprostředkování na ziskovém principu, snaží se umísťovat získaný kapitál tam, kde přináší nejvyšší zhodnocení. Tento princip zabezpečuje to, že kapitál se bude přelévat do těch oblastí, podniků, kde je jeho zhodnocení nejvyšší, tudíž použití nejefektivnější.

Emise bezhotovostních peněz = centrální banka je jedinou institucí, která může emitovat hotovostní peníze. Bezhotovostní peníze, tj. peníze v podobě zápisů na bankovních účtech však mohou vytvářet i banky. Vlivem bezhotovostní emise peněz roste objem vkladů banky a zvyšuje se tak potřeba likvidních prostředků k tomu, aby banka byla schopna provést příkazy klientů k provedení plateb ve prospěch klientů jiných bank. V případě nadměrné emise bezhotovostních peněz bankou tak snadno může dojít k narušení likvidity banky. Aby k tomu nedocházelo, jsou stanovena regulační opatření, mezi která patří povinné minimální rezervy nebo kapitálová přiměřenost.

Provádění platebního styku = v současné době převládá bezhotovostní platební styk právě z důvodů bezpečnosti, rychlosti a nákladů s tím spojených. Banky totiž mají vhodné podmínky tím, že vedou běžné účty pro velký počet svých klientů, mohou proto provádět jejich vzájemné platby pouhým účetním převodem či za pomoci různých platebních instrumentů bez potřeby převodu hotovostních peněz.

Zprostředkování finančního investování = banky sehrávají velmi významnou roli při zprostředkování finančního investování. Pro své klienty na jedné straně provádějí emisi cenných papírů, na straně druhé potom i jejich nákupy, popř. jiné obchody, jako např. úschovu a správu aktiv, obchody s finančními deriváty.

2.2.1 Banka jako akciová společnost

Jejím nejvyšším orgánem je **valná hromada**, v jejíž působnosti je úprava řady závažných skutečností. Zákon o bankách se jí dotýká v souvislosti s povinností banky předložit ČNB výpis ze seznamu akcionářů ke dni, který předchází o 7 dní konání valné hromady. Bez písemného vyjádření ČNB k výpisu se valná hromada nesmí konat. Dohledová autorita tak dostává možnost posoudit před konáním valné hromady, zda majetkové podíly akcionářů jsou získány v souladu se zákonem a zhodnotit, zda vliv majitele akcií není na újmu řádnému a obezřetnému vedení banky.

Statutárním orgánem banky je **představenstvo**, u něž bankovní zákon výslovně požaduje, aby bylo nejméně tříčlenné a složeno z vedoucích zaměstnanců banky. Jeho členům ukládá společnou a nerozdílnou odpovědnost za škodu, kterou způsobí věřitelům banky porušením svých povinností, v důsledku čeho by banka nebyla schopna plnit své závazky.

V dvoukomorovém modelu správy společnosti je důležitým protipólem představenstva **dozorčí rada**, jež je vnímána jako kolektivní orgán dohlížejší na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti společnosti. ČNB ukládá dozorčí radě podílet se na směřování, plánování a vyhodnocování činnosti interního auditu. Dává jí též možnost zřídit výbor pro audit, tvořený členy nezávislými na výkonných činnostech banky.

Novela bankovního zákona z č. 123/2002 Sb. ukládá bance ustavit útvar **vnitřního auditu**, jehož funkční zaměření a začlenění do struktury správy společnosti předpis v základních rysech vymezuje, když mu ukládá zkoumat a hodnotit:

- funkčnost a účinnost řídicího a kontrolního systému banky,
- systém řízení rizik a dodržování zásad obezřetného podnikání.

Stanovy jako jeden z nejvýznamnějších dokumentů banky musí respektovat znění obchodního zákoníku, k němuž zákon o bankách dodává nezbytnost upravit strukturu a organizaci banky, pravomoci a odpovědnost jejích vedoucích zaměstnanců i zaměstnanců provádějící obchodní operace, stejně jako organizační zajištění vnitřního kontrolního systému. Pozici ČNB jako bankovního regulátora

v dané souvislosti potvrzuje povinnost uložit ověřené kopie stanov banky a výpis z obchodního rejstříku u ČNB.

2.2.2 Bankovní licence

Jednou ze základních podmínek pro to, aby se určitý subjekt stal bankou, je získání bankovní licence. Obecný důvod, proč je vstup do bankovníctví vázán na speciální povolení v podobě bankovní licence, vyplývá z nutnosti chránit tento sektor před nekvalitními subjekty. Případné problémy určité banky mají obvykle závažný dopad nejen na klienty této banky, ale mohou mít i mnohem širší ekonomické dopady.

Udělování bankovní licence lze považovat za výchozí a zároveň jeden z nejúčinnějších nástrojů bankovní regulace. Je to z toho důvodu, že nevpustění subjektu, u kterého nelze z nějakých příčin předpokládat stabilní a důvěryhodnou bankovní činnost, do bankovního sektoru, je mnohem efektivnější, nežli řešení následných problémů, které by v důsledku jeho činnosti jako banky mohly vzniknout. Posouzení žadatelů o bankovní licenci je velmi obtížné a vyloučit stoprocentně všechny potenciálně rizikové subjekty v praxi není možné.

Žádost o licenci se předkládá ČNB. S žádostí o licenci se předkládá návrh stanov. Minimální výše základního kapitálu banky činí 500 000 000 Kč a minimálně v této výši musí být tvořen peněžitými vklady. O udělení licence rozhoduje ČNB, která si před rozhodnutím vyžádá stanovisko Ministerstva financí.

Pro udělení musí být splněny tyto podmínky:

- průhledný a nezávadný původ základního kapitálu a dalších finančních zdrojů banky, jejich dostatečnost a vyhovující skladba,
- splácení základního kapitálu v plné výši,
- způsobilost osob s kvalifikovanou účastí na bance k výkonu práv akcionáře při podnikání banky,
- odborná způsobilost, důvěryhodnost a zkušenost osob, které jsou na základě pracovní nebo jiné smlouvy navrhovány v bance na výkonné řídicí funkce, s nimiž je spojena pravomoc a odpovědnost vymezená stanovami,
- technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností banky, funkční řídicí a kontrolní systém banky,

- obchodní plán vycházející z navrhované strategie činnosti banky podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi,
- průhlednost skupiny osob s úzkým propojením s bankou,
- úzké propojení v rámci skupiny podle předchozího bodu nebrání výkonu bankovního dohledu a ve státě, na jehož území má tato skupina úzké propojení, nejsou právní ani faktické zábrany k výkonu bankovního dohledu,
- sídlo budoucí banky musí být na území České republiky.

Licence se uděluje na dobu neurčitou a není převoditelná na jinou osobu. Obsahuje jmenovité vymezení povolené činnosti a může obsahovat vymezení rozsahu povolené činnosti a dále může obsahovat stanovení podmínek, které musí banka nebo pobočka zahraniční banky splnit před zahájením, popř. je dodržovat při výkonu kteréhokoliv povolené činnosti.

Některé činnosti zákon vyhrazuje pouze bankám, protože bez bankovní licence nesmí nikdo přijímat vklady od veřejnosti a vydávat elektronické peněžní prostředky. Důvodem tohoto omezení je především ochrana klientů.

Bankovní regulace v rámci Evropské unie je z hlediska vstupu do odvětví založena na principu jednotné bankovní licence. Spočívá v tom, že podmínky pro udělení bankovní licence jsou harmonizovány a jsou tedy ve všech členských zemích stejné. Bankovní licence udělená v jednom členském státě je potom platná ve všech zemích EU.

Vzhledem k tomu, že bankovní licence je nezbytnou podmínkou pro existenci banky, znamená její zánik, že daná instituce přestává být bankou.

Bankovní licence může zaniknout některým z následujících způsobů:

- odejmutím bankovní licence,
- zrušením banky s likvidací,
- rozhodnutím valné hromady, že dosavadní banka nadále nebude vykonávat činnost, ke které je třeba licence,
- výmazem banky z obchodního rejstříku, pokud zaniká bez likvidace.

2.2.3 Pojištění pohledávek z vkladů

K tomuto pojištění se zřizuje Fond pojištění vkladů, který je právnickou osobou a zapisuje se do obchodního rejstříku. Všechny banky a pobočky zahraničních bank jsou povinny účastnit se systému pojištění pohledávek z vkladů a přispívat do něj.

Fond je řízen pětičlennou správní radou, která je jmenována ministerstvem financí na období pěti let, a to i opakovaně. Každý rok je jmenován jeden člen. Roční příspěvek banky do Fondu činí 0,1 % z průměru objemu pojištěných pohledávek z vkladů za předchozí rok.

2.2.4 Bankovní tajemství

Bankovní tajemství znamená, že obchodní banka nesmí nikomu sdělovat žádné informace o svých klientech a o zůstatcích na jejich účtech, o poskytnutých úvěrech a ani o jiných bankovních obchodech svých klientů. Banka musí podat takové informace o klientech, které spadají pod institut bankovního tajemství, pokud je písemně požadují:

- soud pro potřeby občanského soudního řízení,
- orgány činné v trestním řízení,
- správci daně – finanční úřady ve věci vymáhání daňových nedoplatků,
- ministerstvo financí a Komise pro cenné papíry při výkonu zákonem stanoveného dozoru,
- ministerstvo financí v souvislosti s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti,
- orgány sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny ve věci řízení o nedoplatcích pojistného,
- soudní exekutor, který je pověřen provedením exekuce,
- úřad práce v souvislosti s vrácením nebo vymáháním poskytnutých prostředků.

Kromě toho se mohou banky vzájemně informovat o identifikačních údajích svých klientů, o jejich bankovním spojení a jejich bonitě a důvěryhodnosti. Na základě tohoto ustanovení ČNB provozuje tzv. Centrální registr úvěrů.

2.2.5 Depozitní produkty

Depozitní neboli vkladové obchody vytvářejí pasiva, tedy zdroje obchodní banky, které banky používají pro provozování aktivních obchodů. Proto se jim taky někdy říká pasivní obchody.

Depozitní obchody lze rozčlenit podle nejrůznějších hledisek.

Z hlediska času se dělí na:

- krátkodobé – se splatností do jednoho roku,
- střednědobé – se splatností jeden rok až čtyři roky,
- dlouhodobé – se splatností čtyři a více let.

Při stanovování úrokových sazeb, tedy ceny, za kterou banky tyto prostředky získávají, obvykle platí přímá úměra:

- mezi délkou vkladu a výší úroku,
- mezi výší vkladu a výší úroku.

Z hlediska typu produktu na:

- běžné účty nebo vkladní knížky bez výpovědní lhůty,
- úsporné neboli spořicí účty (vklady),
- termínované vklady,
- depozitní certifikáty a vkladové listy.

Běžné účty patří mezi tzv. vklady na viděnou, tzn., že s prostředky na něm uloženými může klient v kterémkoli okamžiku, tedy bez výpovědních lhůt, disponovat. Smyslem těchto účtů je mít prostředky kdykoli k dispozici, zejména pro potřeby platebního styku jako hotovostního, tak i bezhotovostního.

Jedná se o základní depozitní produkt. Běžné účty jsou určeny pro právnické osoby, pro podnikatele i fyzické osoby. Jsou vedeny v českých korunách i cizích měnách. V případě nedostatku volných prostředků na tomto účtu banka poskytne klientovi úvěr na tomto účtu. Jedná se o tzv. povolený debet na běžném účtu, resp. o kontokorent.

Spořicí účty jsou dalším významným depozitním bankovním produktem. Jde o spojení výhod běžného a termínovaného účtu. Prostředky jsou klientovi kdykoli k dispozici, a zároveň jsou výhodněji úročeny než běžné účty.

Spořicí účet může být propojen s běžným účtem nebo termínovaným vkladem, takže mezi nimi lze převádět prostředky a zajistit si tak co největší úrokový výnos.

Úroky mohou být připisovány na klientův spořicí účet nebo převáděny na jiný účet, který si klient zvolí. Mohou být vedeny fyzickým osobám, podnikatelům i právnickým osobám.

Termínované vklady jsou vhodné pro ty, kteří mají volné prostředky a chtějí nebo potřebují je zhodnotit. Tento účet je úročen výhodněji než běžné nebo spořicí účty. Může být propojen s běžným účtem, takže disponibilní prostředky je možné lépe zhodnocovat.

Délku vkladu si klient může zvolit podle svých potřeb. Mohou být zřizovány buď s výpovědní lhůtou, nebo bez ní. Banky nabízejí buď jednorázové, nebo revolvingové termínované vklady.

Zůstatek z jednorázových termínovaných vkladů je po době, na kterou byl založen, převeden na jiný účet nebo vyplacen v hotovosti

Revolvingové termínované vklady se automaticky obnovují po určeném datu splatnosti vkladu, pokud klient bance nesdělí, že tento termínovaný vklad ruší a jak chce naložit s prostředky, které si na něm uložil.

Vkladní knížky jsou další formou uložení volných peněz do banky a jejich zhodnocení jsou buď běžné vkladní knížky bez výpovědní lhůty, nebo vkladní knížky s výpovědní lhůtou. Je vyhledáván zejména starší generací bankovních klientů fyzických osob a průměrně vykazuje relativně nižší zůstatky, počet vkladních knížek u typických bankovních ústavů je však stále významný.

Jsou spořicí produktem, který není určený pro platební styk. Disponovat se vkladem je možné pouze po předložení vkladní knížky. Ze zápisu ve vkladní knížce musí být zřejmá výše původního vkladu, jeho změny a nový stav. To je nejvýznamnější důvod, proč jsou vkladní knížky velmi oblíbeným bankovním produktem.

Depozitní směnka je bankovní produkt, který slouží k jednorázovému zhodnocení volných peněžních prostředků. Jedná se zpravidla o směnku, jejímž výstavcem a dlužníkem je banka, a která je vystavena ve prospěch klienta této

banky. Klient za tuto směnku zaplatí částku, která je nižší než směnečná částka. Zpravidla se jedná o nepřevoditelné směnky, deponované po celou dobu u banky.

Tento produkt je určen pro velmi movité klienty. Minimální částka, nutná k založení depozitní směnky bývá stanovena v rádu milionů korun.

Existují i tzv. **vklady přes noc** (overnighty). Představují možnost významného zhodnocení volných prostředků. Princip tohoto depozitního produktu spočívá v tom, že odpoledne se převedou volné prostředky „na jednu noc“ na zvláštní, nadstandardně úročené konto a druhý den ráno se převedou tyto prostředky zpět na „původní“ účet.

A v poslední řadě bych se chtěla zmínit o **účtech úschov**. Jedná se o zvláštní typ účtu, určený zejména pro notáře, advokáty nebo exekutory, který slouží k ukládání prostředků třetích osob.

2.2.6 Úvěrové produkty

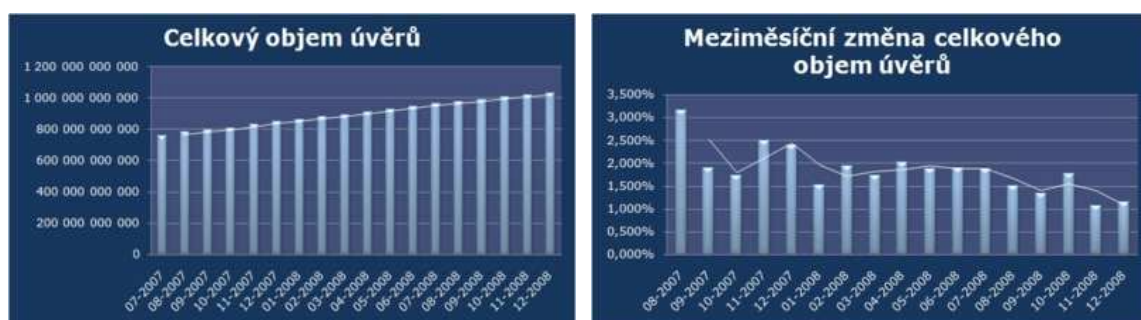
Úvěrové produkty bank představují u univerzálních bank obvykle podstatnou část aktiv. Z toho vyplývá význam těchto produktů pro výnosy banky, na druhé straně ovšem i význam úvěrových produktů je zcela zásadní i z hlediska rizik banky.

Za bankovní úvěrové produkty budeme považovat ty produkty, které umožňují klientům určitý způsob jejich financování a produkty s tím související. Z hlediska banky se tedy jedná především o poskytování finančních prostředků svým klientům v podobě různých úvěrů, ale i o takové formy, kdy banka pouze závaznou formou garantuje poskytnutí prostředků, v případě že budou splněny určité okolnosti.

Celkový objem úvěrů evidovaný v bankovních a nebankovních registrech přesáhl v říjnu 2008 úroveň 1 bilionu korun, přičemž jen za poslední tři měsíce roku klienti bank a nebankovních finančních institucí vyčerpaly nové úvěry v hodnotě přesahující 60 miliard korun. I přesto, že se jedná o obrovskou sumu peněz, tempo zadlužování v posledním čtvrtletí výrazně zpomalilo.

Zatímco ještě ve 3. čtvrtletí rostla zadluženost lidí 1,565% tempem, ve 4. čtvrtletí to bylo o více než 2 desetiny procenta méně 1,316 % (viz. graf 2.2.6 - 1). V absolutní hodnotě se jedná o částku převyšující 12,5 miliard korun.

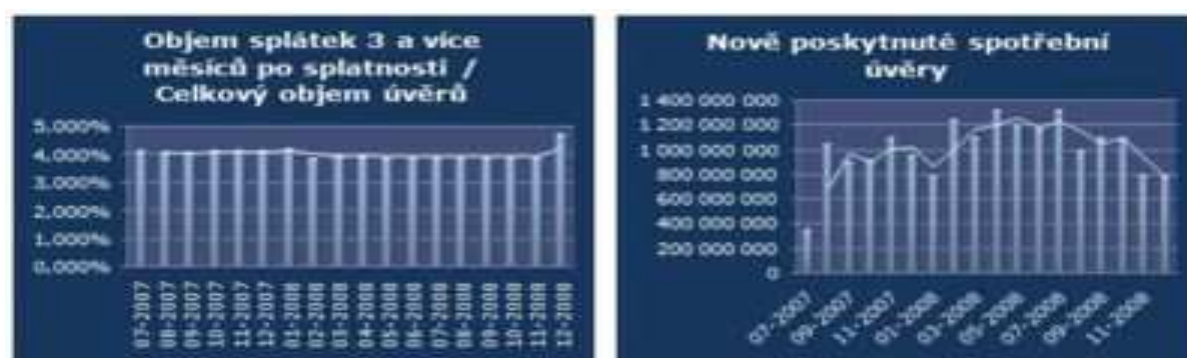
Graf 2.1 – Vývoj zadluženosti a tempo růstu zadluženosti v roce 2008³



Jedním z důvodů, proč dochází ke snižování objemu nově poskytnutých úvěrů, jsou obavy lidí z ekonomické krize, které způsobují, že se chovají odpovědněji a každý nový úvěr zvažují mnohem důkladněji než dříve. Dalším důvodem je odpovědnější přístup finančních institucí.

Jednoznačně nejvyšší míru rizika nesplácení vykazují spotřebitelské úvěry, u nichž ke konci loňského roku dosáhl celkový objem dlouhodobě nesplácených závazků 1,7 miliard. Při přepočtu na celkový objem všech poskytnutých spotřebitelských úvěrů zjistíme, že tato částka představuje bezmála pět procent z celkového objemu všech poskytnutých úvěrů. Přitom v předcházejících měsících se tento koeficient dlouhodobě pohyboval na úrovni 4%.

Graf 2.2 – Objem splátek spotřebitelských úvěrů po splatnosti⁴



³ <http://hypoindex.cz/clanky/zajem-o-uvery-klesa.-pocet-nesplacenych-ovsak-vrostl/>.

⁴ <http://hypoindex.cz/clanky/zajem-o-uvery-klesa.-pocet-nesplacenych-ovsak-vrostl/>.

2.3 Struktura bankovních úvěrových produktů

Úvěrové obchody jsou nejvýznamnější částí bankovních aktivních obchodů, tj. obchodů, které jsou účetně zobrazeny na straně aktiv rozvahy obchodní banky. Úvěr je možné definovat jako časově omezené, úplatné zapůjčení peněz k volnému nebo smluvně vázanému použití. Banky poskytují celou řadu různých úvěrů, a proto provést jejich systematizaci není jednoduchou záležitostí. Složitost vyplývá z toho, že existuje řada hledisek, podle kterých lze tyto produkty třídit.

Jednotlivé přístupy k členění úvěrů se liší tím, která hlediska považují za primární a která naopak jako doplňující. V tomto směru jsou patrné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi, ale existují rozdíly i mezi jednotlivými bankami.

Jde zejména o následující kritéria a z nich vyplývající druhy úvěrů:

- **příjemce úvěru** – z hlediska příjemce úvěru je účelné rozlišovat mezi následujícími subjekty:
 - stát, municipality a veřejnoprávní subjekty,
 - podnikatelské subjekty, které lze dále členit dle velikosti, odvětví, právní formy,
 - fyzické osoby;
- **forma poskytnutí úvěru** – banky poskytují úvěry ve dvou základních formách:
 - **peněžní úvěry** znamenají skutečné poskytnutí likvidních peněz, ať již v hotovostní, tak obvykle v bezhotovostní podobě. Klient musí v dohodnuté lhůtě splatit přijatý úvěr včetně úroků. Z hlediska banky se přímo odrážejí v její bilanci, a tedy i přímo ovlivňují její likviditu,
 - **závazkové úvěry a záruky** naopak neznamenaají pro klienta bezprostřední získání likvidních prostředků. Banka se pouze v určité formě zaručuje za svého klienta a zavazuje se splnit jeho závazek, pokud tak klient neučiní sám;
- **doba splatnosti úvěru** – úvěry se člení podle původní doby splatnosti, to znamená splatnosti, která byla dohodnuta při poskytnutí úvěru, na úvěry:
 - krátkodobé se splatností do jednoho roku,

- střednědobé se splatností od jednoho do pěti let,
- dlouhodobé se splatností delší než pět let;

Kromě toho banky pro potřeby měření úrokového, měnového a likvidního rizika člení úvěry i z hlediska zbytkové doby splatnosti, která vyjadřuje dobu, jež zbývá od daného dne do termínu sjednané splatnosti.

- **účel použití** – úvěry mohou být poskytovány jako:
 - neúčelové, u nichž není vymezen účel použití a příjemce úvěru jej může použít dle vlastního uvážení,
 - účelové, které příjemce úvěru může použít pouze na ve smlouvě vymezený účel, v opačném případě by se jednalo o porušení smlouvy;
- **měna**, ve které je úvěr poskytován, může být z pohledu banky (klienta) měnou tuzemskou či zahraniční. V případě zahraniční měny potom hovoříme o devizových úvěrech;
- **způsob zajištění** – v základní úrovni lze úvěry členit na:
 - nezajištěné, které banka poskytuje bez jakéhokoliv zajištění,
 - zajištěné, u nich je sjednána určitá forma zajištění, z jejíž konkrétní formy může vyplývat i specifická forma úvěru.

2.3.1.1 Úvěrová smlouva jako základ úvěrového vztahu

Výchozím bodem úvěrového vztahu mezi bankou a klientem, který předchází uzavření smlouvy, je žádost o úvěr, kterou předkládá žadatel v pobočce banky, u které zamýšlí čerpat úvěr. K tomuto účelu obvykle banky mají speciální formuláře, které usnadňují klientovi sestavit žádost tak, aby obsahovala včetně příloh veškeré podstatné údaje, které banka požaduje.

Za základní náležitosti žádosti o úvěr lze považovat:

- osobní údaje o žadateli – fyzické či právnické osobě,
- předmět podnikatelské činnosti, doklad o oprávnění k podnikatelské činnosti,

- údaje o dosavadní podnikatelské činnosti (rozvaha a výkaz zisku a ztráty) za několik posledních let a aktuální majetkové situaci,
- účel, na jaký je úvěr požadován,
- výše a měna požadovaného úvěru,
- návrh předpokládaného režimu čerpání a splácení úvěru,
- podrobná prognóza vývoje finanční a důchodové situace klienta na celé období trvání úvěrového vztahu,
- údaje o možných zajišťovacích instrumentech, které mohou být využity k zajištění poskytovaného úvěru.

2.3.1.2 Typy úvěrů

I. Provozní úvěry

Provozní úvěry jsou úvěry, jejichž pomocí podniky financují běžný provoz, nákup, výrobu nebo prodej svých výrobků. Ve většině případů se jedná o krátkodobé úvěry.

Provozní úvěry banky se ještě dále člení z následujících hledisek:

- z hlediska metody poskytování se dělí na úvěry **případové** (jednorázové), které jsou posuzovány jednorázově na základě jednotlivých žádostí, a na úvěry **kontinuální** (průběžné), které jsou dlužníkem průběžně čerpány podle jeho potřeb a průběžně spláceny podle jeho možností,
- z hlediska účelu se dělí na **účelové**, u nichž je možné určit, na co byly použity (např. úvěr na zásoby) a **neúčelové**, u nichž nejde jednoznačně říci, na co byly použity (např. kontokorentní úvěr),
- z hlediska způsobu zajištění úvěru je rozlišujeme na zajištěné, tedy na úvěry, které jsou zajištěné konkrétní zajišťovací hodnotou, např. směnečné nebo lombardní, na úvěry **kryté**, jejichž návratnost je zajištěna kvalitou hospodaření dlužníka (např. úvěry kontokorentní) a na úvěry **nekryté**, což jsou zejména úvěry typu úvěrových výpomocí, např. úvěry na mzdy, na pokrytí ztráty.

Provozní potřeby jsou tedy potřeby plynoucí z běžného provozu – základem je financování oběžných aktiv.

Základní zdroje financování provozních potřeb podniku:

- z vlastních zdrojů – z části vlastního kapitálu, jde o tzv. samofinancování,
- z obchodního a bankovního úvěru,
- z tzv. stálých a nestálých pasiv, tj. z ostatních dosud nesplacených závazků.

- **Úvěry na zásoby**

Pomocí úvěrů na zásoby se financuje nákup výrobních zásob, surovin a energie určených ke spotřebě ve výrobě nebo při poskytování služeb, na financování nákladů vložených do nedokončené výroby nebo na financování zásoby hotových výrobků vlastní výroby před jejich prodejem.

Specifičnost jejich zajištění spočívá v tom, že zásoby zůstávají v podniku a banka má k jejich kontrole relativně obtížnější přístup, a proto provádí tzv. dohlídky na místě, tj. kontroluje stav zásob přímo v prostorách klienta.

- **Úvěr na náklady**

Úvěr na náklady se používá ke krytí finančních potřeb, které jsou vyvolány sezónními změnami např. v cenách surovin nebo energií.

- **Úvěr na pohledávky**

Jedná se o úvěry na pohledávky za odběrateli, na pohledávky za již prodané zboží nebo za poskytnuté služby.

Pokud nejsou tyto pohledávky splaceny, jedná se o úvěry na pohledávky po lhůtě splatnosti – jsou to rizikové úvěry a patří do skupiny úvěrových výpomocí.

Úvěr na pohledávky bývá obvykle zajištěn tzv. postoupením pohledávky bance. Tím se přibližuje z hlediska techniky klasickému eskontnímu úvěru, kdy úvěr bance nesplácí její hlavní dlužník, který bance pohledávky postoupil, ale odběratel, což je vedlejší dlužník.

Pod pojmem pohledávky se zde rozumí skutečně likvidní pohledávky, které vznikají v dlouhodobém obchodním styku.

- **Revolvingový úvěr**

Jedná se o úvěr, u kterého banka stanovuje maximální výši jeho čerpání, tzv. úvěrový rámec a termín, k němuž bude úvěr po splnění předem dohodnutých podmínek opět obnoven.

Úvěrový rámec je neustále obnovován ve stejné nebo jiné výši. Proměnlivý úvěrový rámec banka používá především tam, kde má výrobní cyklus daného klienta výrazně proměnlivý charakter.

Revolvingový úvěr je obvykle poskytován na dobu kratší než jeden rok.

- **Úvěr kontokorentní**

Na rozdíl od ostatních úvěrů, které jsou poskytovány na úvěrových účtech, jsou kontokorentní úvěry poskytovány na běžném nebo kontokorentním účtu – banka umožňuje jít klientovi na tomto účtu do debetu. Vyčerpaný úvěr je často nutné splatit nejpozději do jednoho roku.

- **Směnečné úvěry**

Jejich návratnost je zajišťována směnkou jako rozhodujícím zajišťovacím instrumentem. Dělí se na eskontní a akceptační

Při eskontním úvěru banka odkupuje od jejich majitele směnku a umožňuje mu tak, aby získal hotové peníze před dobou splatnosti směnky. Banka zde vystupuje jako věřitel, který směnku v době splatnosti předloží výstavci vlastní směnky nebo směnečníku u cizí směnky, ne tedy majiteli směnky, od něhož ji odkoupila.

Akceptační úvěr je spojen výhradně s cizími směnkami – úvěrující banka přebírá roli směnečníka, který je ochoten zaplatit směnku.

Základní rozdíl mezi eskontním a akceptačním úvěrem spočívá v tom, že u eskontu poskytuje banka úvěr majiteli směnky, tj. směnečnému věřiteli, ale u akceptace směnky banka poskytuje úvěr výstavci směnky, tj. vedlejšímu dlužníkovi.

Pokud je eskontní úvěr používán při mezinárodních operacích, jedná se o úvěr negociační.

Pokud je akceptační úvěr používán při mezinárodních operacích, jedná se o úvěr remboursní.

Banky obvykle stanoví jednotlivým dlužníkům maximální limity, do nichž od nich směnky odkupují.

Specifickou variantou eskontního úvěru je úvěr reeskontní – eskontovaná směnka je obchodní bankou reeskontována centrální bance.

- **Lombardní úvěry**

Jedná se o úvěry poskytované na základě zástavy cenných papírů. Slouží-li jako zástava směnka, jedná se o lombardní úvěr směnečný.

Dlužník o tento úvěr žádá, pokud potřebuje hotovost, ale nechce prodat svoje cenné papíry. Banky poskytují lombardní úvěry do 40 až 60 % tržní hodnoty zastavených cenných papírů.

Lombardní úvěry se staly základem pro tzv. repo úvěry. Majitel cenných papírů si v tomto případě půjčuje peníze na základě prodeje cenných papírů kupujícímu s tím, že se zaváže tyto cenné papíry koupit po stanovené době zpět. Kupující se zavazuje tyto cenné papíry opět prodat zpět.

Klasické lombardní a repo úvěry jsou rovněž jedním z významných druhů operací mezi komerčními a centrálními bankami – slouží k zajišťování likvidity obchodních bank.

Lombardovatelné cenné papíry jsou např. státní pokladniční poukázky, dluhopisy vydávané centrální bankou, cenné papíry se státní zárukou.

- **Ostatní druhy provozních úvěrů**

Úvěrový příslib je v podstatě závazek banky, že za určitých podmínek poskytne svému klientovi úvěr na pokrytí jeho dočasných potřeb. Používá se zejména při zahraničněobchodních operacích. Příslib blokuje bance disponibilní zdroje, a proto si za úvěrový příslib účtuje poplatek, i když klient úvěr reálně nečerpá.

Úvěrové výpomoci jsou úvěry, které banka poskytuje svému klientovi, aby mu tak umožnila překonat nepříznivou finanční situaci. Je to poměrně rizikový druh úvěru.

II. Investiční úvěry

Jsou to úvěry určené na financování projektů, které řeší dlouhodobější perspektivu firmy, tj. na financování investic. Investice se rozdělují do tří skupin:

- investice kapitálové, tedy investice do hmotného dlouhodobého majetku, tj. nemovitosti, stroje a technologie,
- investice nehmotné, tedy investice do know-how,

- investice finanční, tedy investice do cenných papírů majetkového nebo dluhového charakteru.

Dlouhodobý majetek může sloužit jako kvalitní fixní záruka za splacení úvěru. Zdroje na splacení investičních úvěrů se nemohou vytvořit najednou.

Investiční úvěry bývají spojeny také s nárůstem provozních úvěrů – jde o to, že po dokončení investice dochází k nárůstu výroby. Tento nárůst výroby je doprovázen růstem zásob, pohledávek nebo rozpracované výroby s dopady na nárůst požadavků na další provozní úvěry. I tyto skutečnosti si podnikatel, který žádá o investiční úvěr, musí uvědomit.

• **Klasické investiční úvěry**

Banky je poskytují na výstavbu nebo na pořízení investičních celků, tedy na nákup pozemků, výstavbu inženýrských sítí nebo budov, nákup strojů a zařízení. Postup při poskytování se liší v závislosti na tom, zda jde o úvěr na nákup, rekonstrukci, modernizaci nebo na výstavbu.

• **Úvěry konsorciální a syndikátní**

Používají se při požadavcích klientů na objemově velké úvěry. Konsorcium bank je vytvořeno na základě smlouvy o sdružení. Banka, která byla zvolena do čela konsorcia, zastupuje ostatní banky. Syndikát je pevnější propojení zainteresované skupiny bank. Často jde o propojení založené na vzájemných kapitálových účastech.

Zainteresované obchodní banky, které působí v rámci konsorcia či syndikátu, poskytují každá dohodnuté množství zdrojů buď na principu rovnoměrném poskytnutí zdrojů, nebo na principu, kdy každá banka poskytuje jiné množství zdrojů buď podle svého zájmu, nebo možností – tomu pak odpovídá i míra ručení.

U velkých investičních akcí konsorcia často vyžadují rovněž záruky ostatních účastníků investiční akce jak ze strany investorů, např. státu, obcí nebo sdružení soukromých investorů, tak i ze strany dodavatelů, čímž se zvyšuje jejich zainteresovanost na zdárném dokončení investiční akce.

• **Hypoteční úvěr**

Jedná se o dlouhodobý úvěr na investice do nemovitostí, jehož splacení je zajištěno zástavním právem k nemovitosti určité hodnoty. Pro hypoteční úvěry je typické, že jsou:

- zajišťovány nemovitostmi (většinou zástavním právem),
- financovány ze zdrojů získaných zvláštní formou dluhopisů – hypotečními zástavními listy. Ve většině zemí mohou hypoteční zástavní listy vydávat pouze banky se zvláštním povolením – hypoteční banky. Může se jednat jako banky univerzální, tak i o banky specializované.

Obvykle se hypoteční úvěry dělí na dvě velké skupiny:

- hypoteční úvěry na bydlení,
- hypoteční úvěry na podnikání.

Banky dodržují následující pravidla pro poskytování hypotečních úvěrů:

- pohledávky z hypotečního úvěru obvykle nepřekročí 70 % tzv. ceny obvyklé zastavených nemovitostí,
- v okamžiku podpisu úvěrové smlouvy by nemělo na zastavované nemovitosti váznout žádné jiné zástavní právo,
- nemovitosti sloužící jako jištění hypotečních úvěrů nesmí banka použít jako zástavu ke svým jiným obchodním aktivitám.

Hypoteční úvěry jsou poskytovány na jeden z následujících účelů:

- koupě nemovitosti,
- výstavby nové nemovitosti,
- opravy, modernizace nebo dostavby stávající nemovitosti,
- získání podílu na nemovitosti, např. výplatou dědických podílů,
- splácení jiného, dříve poskytnutého úvěru na investice do nemovitosti.

• **Doplňkové a předhypoteční úvěry**

Krytí hypotékou je obvyklé ve výši jen 70 % proti zástavě nemovitosti. Problém nastane tehdy, když klient nemá dostatečně velké prostředky, aby profinancoval tu část investice do nemovitosti, která nemůže být ze zákona profinancována hypotečním úvěrem. K tomu se používají tzv. doplňkové úvěry, poskytované do výše 20 % zastavené ceny nemovitosti.

- **Úvěry obcím**

Jsou to pro banku velmi bezpečné úvěry, které se poskytují na investice do budování, údržby, opravu a modernizaci obecním infrastruktury, a které jsou dlouhodobého charakteru. Bezpečnost těchto úvěrů, tj. velmi vysoká pravděpodobnost jejich včasného splácení, spočívá v tom, že jsou zajišťovány převážně budoucími obecními příjmy, které jsou relativně jisté a snadno plánovatelné a předvídatelné.

- **Úvěry rozvojové**

Rozvoj infrastruktury je záležitost celospolečenského výzkumu – na tom jsou založeny tzv. rozvojové programy.

Rozvojové úvěry jsou investiční úvěry na financování rozvojových investic.

Dlouhodobost, nízká úroková marže a praktická nemožnost zajistit návratnost rozvojových úvěrů vede k tomu, že:

- jsou poskytovány specializovanými, tzv. rozvojovými bankami,
- jejich poskytování je podporováno státem nebo specializovanými nestátními národními nebo mezinárodními organizacemi,
- rozvojové bankovníctví funguje převážně na principech intervenčních a jen minimálně na principech komerčních.

- **Úvěry konsolidační**

Jsou poskytovány dlužníkem za účelem jejich záchrany před úpadkem nebo insolvenčí, a tedy zároveň na ochranu dříve poskytnutých úvěrů ohrožených možným úpadkem dlužníka.

V zásadě existují tři způsoby konsolidace:

- restrukturalizace dříve poskytnutých úvěrů,
- odkup dříve poskytnutých úvěrů jinou organizací,
- sekuritizace dříve poskytnutých úvěrů.

III. Americká hypotéka

Je to výhodná půjčka určená pouze lidem, kteří vlastní nemovitost a jsou ochotni ji dát bance do zástavy. Na rozdíl od klasických hypoték nemusí být prostředky z americké hypotéky využity na nákup nemovitostí, ale mohou být použity prakticky na jakékoli zboží či služby.

Výhodou americké hypotéky je nižší úrok než u jiných půjček jištěných nemovitostmi a delší doba splatnosti obvykle 15 až 20 let než u klasických spotřebitelských půjček. Nevýhodou jsou poměrně vysoké poplatky s poskytnutím a se správou úvěru – a při nesplácení úvěru může klient přijít o zastavenou nemovitost.

Na americkou hypotéku mohou pomýšlet i takoví klienti, kteří mají již klasickou hypotéku a potřebují další peníze, tedy pokud potřebují menší úvěr, než je hodnota zastavené nemovitosti a část původní hypotéky již splatili. Tuto americkou hypotéku ale poskytne pravděpodobně pouze ta banka, které danému klientovi poskytla původní klasickou hypotéku.

IV. Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry jsou úvěry, které banky poskytují občanům k financování nákupu spotřebních předmětů. Dělí se na účelové a neúčelové.

Splácení spotřebitelského úvěru je možné rozložit do několika let obvykle až do 5 let.

V. Úvěr z kreditní karty

Vydáním kreditní karty banka stanoví svému klientovi úvěrový rámec, do jehož výše může čerpat. Peněžní prostředky jsou k dispozici okamžitě, stačí jen použít kartu u obchodníka nebo vybrat hotovost v bankomatu, nicméně kreditní karta je především určena k bezhotovostním transakcím.

Oproti klasickému úvěru v případě úvěru z kreditní karty odpadá nutnost podávání žádosti o každou půjčku. Majitel karty má stále k dispozici celý úvěrový rámec a jen na něm záleží, kdy a jak rychle ho vyčerpá. Navíc úvěrový rámec má revolvingovou formu, což znamená, že klient může být neustále zadlužen. Stačí jen realizovat určité minimální splátky každý měsíc. Zbytek nevyčerpaného úvěru má stále k dispozici.

Každý měsíc je ovšem nutné splatit určitou minimální část vyčerpaného úvěru a úroky.

Úrokové sazby jsou velmi vysoké, klasické kreditní karty jsou nicméně spojeny s bezúročným obdobím, nejčastěji až do 45 dnů, během kterých může klient splatit vyčerpaný úvěr bez úroků.

2.3.1.3 Úvěrové registry

Při rozhodování o tom, zda klientovi poskytnout požadovaný úvěr, banky využívají také úvěrové registry.

Je to databáze všech typů klientů, tedy fyzických osob občanů, fyzických osob podnikatelů i právnických osob, kteří jsou spojeni s poskytnutým úvěrem. Jejich účelem je poskytovat obchodním bankám údaje o klientech, které potřebují pro poskytování úvěrů a zamezit tak poskytování úvěrů nebonitním klientům.

Úvěrové registry obsahují:

- identifikační údaje klienta,
- údaje o bonitě klienta,
- úvěrovou historii klienta, tj. informace o tom, jaké úvěry a ve které bance, příp. splátkové firmě klient čerpal, resp. dosud čerpá, jak je splácel a splácí, zda není nebo nebyl ve skluzu se splácením úvěrů.

Pokud má klient pozitivní úvěrovou historii, je zvýhodněn při posuzování své žádosti o úvěr. Díky využívání úvěrových registrů se také urychluje proces posuzování žádostí o úvěry a může dojít i snižování úrokových sazeb z poskytnutých úvěrů.

Úvěrový registr obsahuje informace o úvěrech poskytnutých jednotlivým klientům, o jejich čerpání a splácení získávané od bank nebo jiných finančních institucí. Zároveň může obsahovat i údaje o osobách, které ručí za poskytnutý úvěr.

3 Charakteristika vybraných komerčních bank

Pro vypracování praktické části jsem si zvolila čtyři nezávislé bankovní instituce, kterými jsou:

- Československá obchodní banka, a.s.,
- Komerční banka, a.s.,
- Česká spořitelna, a.s.,
- Raiffeisen bank, a.s.

Komerční banky nabízejí mnoho úvěrových produktů. Liší se od sebe hlavně jejich rozsahem. Pro lepší orientaci jsou v této kapitole úvěry již výše zmíněných bank podrobně rozebrány.

3.1 Československá obchodní banka, a.s. (ČSOB)

Obr. 3.1 – Logo Československé obchodní banky⁵



Československá obchodní banka, a. s.⁶ působí jako univerzální banka v České republice. ČSOB byla založena státem v roce 1964 jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací.

V červnu 1999 byla privatizována – jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank, která je součástí skupiny KBC. V červnu 2000 ČSOB převzala Investiční a poštovní banku (IPB). Po odkoupení minoritních podílů se v červnu 2007 stala KBC Bank jediným akcionářem ČSOB. Do konce roku 2007 působila ČSOB na českém i slovenském trhu; slovenská pobočka ČSOB byla oddělena k 1. lednu 2008.

⁵ <http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>.

⁶ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/default.aspx>.

Obchodní profil ČSOB zahrnuje tyto segmenty: fyzické osoby (retailová klientela), malé a středně velké podniky, korporátní klientela a nebankovní finanční instituce, finanční trhy a privátní bankovníctví. V retailovém bankovníctví v ČR působí společnost pod dvěma obchodními značkami – ČSOB a Poštovní spořitelna, která využívá pro svou činnost rozsáhlé síť České pošty. Klienti ČSOB jsou obsluhováni na 246 pobočkách v ČR, klienti Poštovní spořitelny jsou obsluhováni prostřednictvím 49 Finančních center Poštovní spořitelny a zhruba na 3 320 obchodních místech České pošty. ČSOB i Poštovní spořitelna dále poskytují své služby prostřednictvím distribučních kanálů v rámci skupiny ČSOB a různých distribučních kanálů přímého bankovníctví.

Skupina ČSOB je vedoucím hráčem na trhu finančních služeb v České republice. Je součástí mezinárodní bankopojišťovací skupiny KBC, která aktivně působí v Belgii a v regionu Střední a východní Evropy.

Kombinující sílu svých značek ČSOB (pro bankovníctví, pojištění, správu aktiv, penzijní fondy, leasing a factoring), Poštovní spořitelna (bankovníctví v síti pošt), Hypoteční banka (hypotéky) a ČMSS (financování bydlení), zaujímá skupina ČSOB silné pozice ve všech segmentech českého finančního trhu. Ve financování bydlení, zajištěných fondech, leasingu i celkových aktivech pod správou je skupina ČSOB dlouhodobě jedničkou.

3.1.1 Úvěrové produkty

• ČSOB Půjčka na lepší bydlení⁷

Půjčka určená občanům, kteří si chtějí pořídit nebo modernizovat bydlení. Je vhodná i pro ty, kteří nemohou využít hypotéku nebo nechtějí čekat na úvěr ze stavebního spoření.

Výhody:

- úroková sazba od 7,7 % ročně,
- zvýhodněná úroková sazba na ekologické úpravy bydlení,
- možnost rozložení splátek až na 10 let,

⁷ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/CSOB-Pujcka-na-lepsi-bydleni.aspx>.

- až 600 000 Kč bez zajištění a ručitele, možnost neúčelově čerpat 20 % z výše poskytnuté půjčky (maximálně 25 000 Kč),
- možnost zpětně proplatit až 50 % z výše poskytnuté půjčky.

Tato účelová půjčka je určena k pořízení nebo vylepšení bydlení. Je zde možnost čerpání půjčky až 6 měsíců po podpisu smlouvy, doba splatnosti 1 rok až 10 let. Minimální výše půjčky je 100 000 Kč, maximální není omezena. Půjčku je splácena pravidelnými měsíčními splátkami s možností zpětného proplacení dokladů.

Při modernizaci bydlení využijete půjčku na:	Při pořízení bydlení využijete půjčku na:
rekonstrukci koupelny a kuchyně	koupi bytu nebo domu,
nákup volně stojícího nábytku	privatizaci bytového fondu měst a obcí,
opravy oken, dveří a podlah	odkoupení družstevního podílu,
modernizaci rozvodů v bytě nebo v domě	předplacení nájmu u obecních bytů,
rekonstrukci fasád a střech	koupi stavebního pozemku,
modernizaci chaty nebo chalupy	koupi garáže nebo rekreační nemovitosti.
pořízení bazénu	
úpravu zahrady a opravu plotu	

• ČSOB Půjčka na cokoliv⁸

Půjčka určená na nákup elektroniky, spotřebního zboží, automobilu, prostě na cokoliv.

Výhody:

- výhodná garantovaná úroková sazba od 10,9 % ročně,
- možnost rozložení splátek až na 7 let,
- bez dokládání, na co peníze využijete,
- i 600 000 Kč bez ručitele.

Jedná se o neúčelovou půjčku. Doba splatnosti 1 rok až 7 let, kdy minimální výše půjčky je 20 000 Kč. Čerpání je jednorázové, převodem na váš účet ihned po schválení žádosti. Půjčka je splácena pravidelnými měsíčními splátkami s možností pojištění půjčky.

⁸ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/CSOB-Pujcka-na-cokoliv.aspx>.

- **ČSOB Kreditní karta⁹**

Klasickou kreditní kartu určitě znáte. Tato karta však nabízí mnohem více – neplatí s ní totiž zákon schválnosti. Zdarma prodlouží záruku a pojistí zboží proti poškození a krádeži. Zboží nakoupené s touto kreditní kartou je zdarma pojištěné proti poškození 90 dnů od nákupu.

S ČSOB Kreditní kartou jsou peníze ihned k dispozici, bez nutnosti vlastních prostředků a opakovaného schvalování půjčky. S kartou si tak od ČSOB lze půjčit peníze až na 45 dní bez úroku, a to i pro výběry z bankomatu. Navíc je možný stálý přístup k finanční rezervě a tím i možnost řešit nenadálé situace.

Výhody:

- možnost převádět peníze na běžný účet v ČSOB,
- bezúročné období až 45 dnů na platby u obchodníka, výběry hotovosti i převody na běžný účet,
- volitelné datum splatnosti,
- přehledný měsíční výpis a kontrola plateb prostřednictvím, elektronického bankovníctví,
- nastavení automatického splácení celé čerpané částky.

- **Povolené přečerpání běžného účtu**

ČSOB Povolené přečerpání (kontokorent) vyřeší dočasný nedostatek peněz na účtu.

Výhody:

- Klient se nemusí obávat neprovedení transakce na svém běžném účtu při nedostatku peněz,
- má peníze v záloze na nečekané výdaje,
- úročena je pouze čerpaná částka - pokud nečerpá, neplatí.

Úvěrový limit je až do dvojnásobku čistého měsíčního příjmu a směřuje přímo na běžný účet klienta. Vyrovnání záporného zůstatku je nutné do 6 měsíců

⁹ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/CSOB-Kreditni-karta.aspx>.

od přečerpání. Měsíční obrat je na účtu minimálně ve výši 50 % úvěrového limitu s úročením podle vyhlášené aktuální úrokové sazby.

3.2 Komerční banka, a.s. (KB)

Obr. 3.2 – Logo Komerční banky¹⁰



KB¹¹ je univerzální bankou se širokou nabídkou služeb v oblasti drobného, podnikového a investičního bankovníctví. Společnosti finanční skupiny Komerční banky nabízejí další specializované služby, mezi které patří penzijní připojištění, stavební spoření, factoring, spotřebitelské úvěry a pojištění, dostupné prostřednictvím sítě poboček KB, přímého bankovníctví a vlastní distribuční sítě.

Služby samotné Komerční banky využívalo téměř 1,63 milionů zákazníků prostřednictvím 394 poboček a 673 bankomatů po celé České republice a také formou telefonního, internetového a mobilního bankovníctví. V rámci pobočkové sítě Banka vybudovala 20 specializovaných business center pro střední podniky a municipality a 4 centra pro velké podniky.

Důvěře se těšily i ostatní společnosti skupiny. Modrá pyramida stavební spořitelna obsluhovala 747 tisíc klientů a Penzijní fond KB registroval více než 491 tisíc účastníků penzijního připojištění. Počet aktivních klientů společnosti spotřebitelského financování ESSOX narostl na 226 tisíc. Na slovenském bankovním trhu operuje Skupina prostřednictvím Komerční banky Bratislava.

V průběhu roku 2008 dosáhl průměrný počet zaměstnanců skupiny KB čísla 8 804.

Kreditní rating Komerční banky byl v některých případech vyšší než rating České republiky, což odráží kapitálovou sílu, výbornou likviditu a zdravé hospodaření

¹⁰ <http://www.kb.cz/>.

¹¹ <http://www.kb.cz/cs/com/profile/index.shtml>.

této instituce. Komerční banka je součástí skupiny Sociétés Générale od října 2001. Skupina Sociétés Générale je jednou z největších finančních skupin v eurozóně.

3.2.1 Úvěrové produkty

- **Půjčka bez rizika – Perfektní půjčka¹²**

Je určena občanům České republiky, cizincům s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR. Perfektní půjčka je určena výhradně pro osobní, nepodnikatelské potřeby. Jde o hotovostní půjčku v rozmezí od 30 000 do 250 000 Kč. Maximální splatnost je 6 let. Splácí se vždy z běžného účtu u KB, který si lze před poskytnutím půjčky založit. Banka nemusí vyžadovat zajištění. Pokud je zajištění požadováno, může si klient zvolit vklad u KB, ručitele nebo stavební spoření u Modré pyramidy stavební spořitelny.

Výhody:

- půjčka je zcela bez poplatků,
- okamžité rozhodnutí o možnosti poskytnout půjčku,
- pro klienty s předschválenými úvěrovými limity možnost zřízení úvěru on line přes internetové bankovníctví Mojebanka,
- vyřízení do 24 hodin,
- možnost půjčky bez zajištění,
- půjčku lze kdykoli bez sankcí předčasně splatit, a to zcela nebo částečně,
- možnost zdarma získat pojištění proti nesplácení (dlouhodobá nemoc, ztráta zaměstnání, invalidita, úmrtí).

- **Půjčka bez rizika – Osobní půjčka**

Je určena občanům České republiky, cizincům s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR. Osobní úvěr je určen výhradně pro osobní, nepodnikatelské potřeby například na nákup spotřebního zboží u více obchodníků, koupi dovolené, počítače apod.

¹² http://www.kb.cz/cs/seg/seg1/products/perfect_loan.shtml.

Jedná se o hotovostní nebo bezhotovostní úvěr v rozmezí od 30 000 do 500 000 Kč. Maximální splatnost je 6 let. Splácí se vždy z běžného účtu u KB, který si můžete před poskytnutím úvěru založit. Jestliže výše úvěru nepřekročí 250 000 Kč, nemusí banka vyžadovat žádné zajištění. U vyšších částek musí být úvěr vždy zajištěn (ručením, vkladem u KB nebo stavebním spořením u Modré pyramidy stavební spořitelny).

Výhody:

- okamžité rozhodnutí o možnosti poskytnout úvěr,
- pro klienty s předschválenými úvěrovými limity možnost zřízení úvěru on line přes internetové bankovníctví Mojebanka,
- vyřízení do 24 hodin,
- možnost úvěru bez zajištění až do 250 000 Kč,
- úvěr lze kdykoli bez sankcí předčasně splatit, a to zcela nebo částečně například když klient získá neočekávané finanční prostředky,
- možnost získat zdarma pojištění proti nesplácení úvěru (dlouhodobá nemoc, ztráta zaměstnání, invalidita, úmrtí).

• **Kreditní karta¹³**

Je určena občanům ČR starším 18 let pro jejich osobní potřeby, cizincům starším 18 let s povolením k trvalému pobytu (u občanů členských států EU je postačující i povolení k přechodnému pobytu) pro osobní spotřebu.

Při splnění příslušných podmínek se může úvěr čerpat bezúročně až 45 dnů. Pokud je celá čerpaná částka splacena v předem dohodnuté době, jsou v daném měsíci odpuštěny úroky. Úvěr je možno splácet formou pravidelných splátek jedenkrát měsíčně (1/10 částky čerpané k datu výpisu + vyměřené úroky), nebo formou mimořádných splátek kdykoliv až do výše čerpané částky. O splacenou část úvěrového rámce se automaticky zvyšuje částka, kterou může klient znovu čerpat - čím více splácí, tím více může opět čerpat.

¹³ http://www.kb.cz/cs/seg/seg1/need_reserve_money.shtml.

- **KB Optimální půjčka¹⁴**

Je určena občanům České republiky, cizincům s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR. Jedná se o úvěr v rozmezí od 30 000 do 500 000 Kč. Maximální splatnost úvěru je 10 let. Úvěr může být poskytnut bez zajištění až do výše 250 000 Kč. U vyšších částek musí být úvěr vždy zajištěn. KB Optimální půjčka je určena výhradně ke konsolidaci (sloučení) existujících úvěrových závazků, které nejsou po splatnosti.

Výhody:

- může být do 250 000 Kč bez zajištění,
- má dobu splatnosti až 10 let,
- má úrokovou sazbu od 9,01 % p. a.,
- za její vyřízení se neplatí žádný poplatek,
- zdarma pojištění schopnosti splácet,
- vztahuje se i na kreditní karty a povolené debety,
- lze získat i neúčelovou část použitelnou na jakékoliv nepodnikatelské účely.

- **Modrá půjčka¹⁵**

Je určena klientům Modré pyramidy stavební spořitelny, občanům České republiky, cizincům s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR. Modrá půjčka je určena výhradně pro osobní, nepodnikatelské potřeby například na nákup spotřebního zboží u více obchodníků, koupi dovolené, počítače apod.

Jde o hotovostní půjčku v rozmezí od 30 000 do 250 000 Kč. Maximální splatnost je 7 let. Splácí se vždy z běžného účtu u KB, který si může klient před poskytnutím půjčky založit. Banka nemusí vyžadovat zajištění.

Výhody:

- zcela bez poplatků (zpracování, vedení úvěrového účtu),
- okamžité rozhodnutí o možnosti poskytnout půjčku,
- rychlé vyřízení,

¹⁴ http://www.kb.cz/cs/seg/seg1/products/optimal_loan.shtml.

¹⁵ http://www.kb.cz/cs/seg/seg1/products/blue_loan.shtml.

- možnost půjčky bez zajištění,
- půjčku lze kdykoli bez sankcí předčasně splatit, a to zcela nebo částečně (například když získáte neočekávané finanční prostředky),
- možnost zdarma získat pojištění proti nesplácení (dlouhodobá nemoc, ztráta zaměstnání, invalidita, úmrtí).

• **Úvěr Gaudeamus¹⁶**

Je určen občanovi ČR, který je studentem vysoké školy, vyšší odborné školy nebo střední školy v ČR nebo v zahraničí, výhradně pro osobní, nepodnikatelské potřeby (školné, počítač, učební pomůcky apod.).

Jde o účelový nebo bezúčelový úvěr od 20 000 Kč do 500 000 Kč. Je-li žadatelem o úvěr student vysoké školy nebo vyšší odborné školy, může úvěr použít na cokoliv, ostatní pouze na úhradu školného. Podle vlastního rozhodnutí může student získat jednorázově celou částku nebo peníze čerpat postupně, v jednotlivých letech studia.

Maximální doba splatnosti je 10 let a splácí se vždy z běžného účtu u KB například konta Gaudeamus, které si lze za tímto účelem založit. Splácení jistiny je u vybraných typů studia možno odložit až na dobu po jeho skončení - během studia se pak měsíčně hradí jenom úroky z vyčerpaného úvěru. Přeje-li si student využít odklad splátek během studia, potom je horní hranice úvěru maximálně 150 000 Kč. Odklad splátek během studia nabízíme pouze studentům vysokých škol a vyšších odborných škol. Nemá-li žadatel o úvěr svůj vlastní pravidelný příjem, potom je zapotřebí úvěr zajistit (například ručením třetí osoby, vkladem u KB či stavebním spořením u Modré pyramidy stavební spořitelny).

Výhody:

- možnost financovat školné či jiné výdaje spojené se studiem,
- studenti VŠ mohou úvěr použít na jakékoliv nepodnikatelské účely,
- odklad splácení jistiny během studia,
- nulový poplatek za sjednání úvěru a nízká úroková sazba,
- úvěr lze kdykoli bez sankcí předčasně splatit, a to zcela nebo částečně,

¹⁶ http://www.kb.cz/cs/seg/seg1/need_reserve_money.shtml.

- sleva na jazykové pobyty od společností EF Education First a Asiana financované úvěrem Gaudeamus.

- **Úvěr Garant¹⁷**

Je určen občanům České republiky, cizincům s trvalým pobytem v ČR a občanům členských zemí EU s povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu v ČR. Úvěr Garant je určen výhradně pro osobní, nepodnikatelské potřeby.

Jde o hotovostní úvěr od 200 000 do 1 000 000 Kč, přičemž peníze se převádějí přímo na běžný účet klienta. Maximální doba splatnosti je 10 let a splácení probíhá výhradně z běžného účtu u KB, který může být založen před poskytnutím úvěru. Úvěr je vždy zajištěn nemovitostí, sloužící k nepodnikatelským účelům, a jeho výše může dosáhnout až 70 % obvyklé ceny této nemovitosti.

Výhody:

- hotovostní úvěr, peníze jsou převedeny přímo na účet,
- banka nezkoumá, na co se peníze použijí,
- možnost získat vyšší částku,
- nižší úroky než u hotovostních spotřebitelských úvěrů,
- delší splatnost než u ostatních spotřebitelských úvěrů,
- úvěr lze kdykoli bez sankcí předčasně splatit, a to zcela nebo částečně.

¹⁷ http://www.kb.cz/cs/seg/seg1/products/garant_loan.shtml.

3.3 Česká spořitelna, a.s.

Obr. 3.3 - Logo České spořitelny¹⁸



Kořeny České spořitelny¹⁹ sahají až do roku 1825, kdy zahájila činnost Spořitelna česká, nejstarší právní předchůdce České spořitelny. Na tradici českého a později československého spořitelnictví navázala v roce 1992 Česká spořitelna jako akciová společnost. 5,3 milionu klientů, které dnes Česká spořitelna má, hovoří zcela jasně o jejím pevném postavení na českém trhu. Od roku 2000 je Česká spořitelna členem silné střeoevropské Erste Group s více než 17 miliony klientů. V červenci roku 2001 úspěšně dokončila svou transformaci, která se zaměřila na zlepšení všech klíčových součástí banky.

Česká spořitelna kontinuálně pokračuje ve zkvalitňování svých produktů a služeb a zefektivňování pracovních procesů. Česká spořitelna je moderní banka orientovaná na drobné klienty, malé a střední firmy a na města a obce. Nezastupitelnou roli hraje také ve financování velkých korporací a v poskytování služeb v oblasti finančních trhů. Finanční skupina České spořitelny je počtem 5,3 milionu klientů největší bankou na trhu. Česká spořitelna již vydala více než 3 mil. platebních karet, disponuje sítí 652 poboček a provozuje více než 1100 bankomatů.

Na českém kapitálovém trhu patří Česká spořitelna mezi významné obchodníky s cennými papíry. Česká spořitelna obhájila v sedmém ročníku soutěže MasterCard Banka 2008 roku ocenění Nejdůvěryhodnější banka roku. Od roku 2004 tak získala toto ocenění již popáté za sebou. První místo letos Finanční skupina

¹⁸ <http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka>.

¹⁹ http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav10002_profil.

České spořitelny obsadila i v dalších dvou kategoriích: Úvěr roku s Chytrou kartou ČS a Životním pojištěním roku.

3.3.1 Úvěrové produkty

- **Kontokorentní úvěr na dobu neurčitou ke Sporožirovému účtu²⁰**

Je určen fyzickým osobám, majitelům sporožirového účtu, občanům České republiky starším 18 let, cizím státním příslušníkům starším 18 let s povoleným trvalým pobytem na území České republiky. Úvěrový rámec na sporožirovém účtu je individuální. Úvěrové prostředky slouží k překlenutí krátkodobé finanční potřeby klienta.

Jedná se o úvěr s průběžným čerpáním a průběžným splácením, kdy se neprokazuje účelovost užití finančních prostředků. Klient je povinen splatit čerpaný kontokorentní úvěr včetně úroků a poplatků za poskytnuté bankovní služby (debetní zůstatek) nejpozději do jednoho roku od prvního čerpání kontokorentního úvěru.

Maximální výše kontokorentního úvěru je 100 tis. Kč, při splnění podmínek lze poskytnout až do výše 300 tis. Kč. Do 70 tis. Kč lze kontokorentní úvěr při splnění podmínek poskytnout bez zajištění. Při požadavku vyššího kontokorentního úvěru než 70 tis. Kč vyžaduje Česká spořitelna zajištění úvěru.

Výhody:

- pohotový zdroj příjmů pro nenadálé finanční výdaje a potřeby klienta vyplývající z běžné režie domácnosti, aniž by bylo sledováno použití půjčených prostředků,
- finanční prostředky jsou volně k dispozici až do výše úvěrového limitu,
- je-li v uvedené roční lhůtě, popř. před touto lhůtou debetní zůstatek vyrovnán, lze kontokorentní úvěr čerpat opětovně, roční lhůta se počítá automaticky ode dne, který následuje po dni, kdy sporožirový účet naposledy vykázal kreditní zůstatek,
- úroky hradí klient pouze za období, kdy jeho účet vykazuje debetní zůstatek.

²⁰ http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_16_prod_33.

- **Půjčka České spořitelny²¹**

Produkt je určen fyzickým osobám - občanům České republiky s trvalým pobytem na území České republiky a cizím státním příslušníkům s povolením k trvalému pobytu na území České republiky.

Půjčka umožní klientovi získat až 500 tis. Kč na financování jejich soukromých potřeb. Nemusí shánět žádné doklady k prokázání účelu půjčky, peníze budou převedeny na účet nebo vyplaceny v hotovosti.

Výhody:

- uzavřít smlouvu mohou již na první návštěvě pobočky,
- k uzavření smlouvy postačí pouze průkaz totožnosti,
- výši splátek si stanoví dle svých možností,
- půjčku poskytují bez ručitele,
- mohou se pojistit pro případ, že by nemohli pravidelně splácet.

- **Hotovostní úvěr²²**

Je určen soukromé klientele - fyzické osoby občané od 18 let, fyzická osoba - občan České republiky s trvalým pobytem na území České republiky (tuzemec), fyzická osoba - cizí státní příslušník s povoleným trvalým pobytem na území České republiky (tuzemec), fyzická osoba - cizozemec, tj. občan České republiky nebo cizí státní příslušník s trvalým pobytem v zahraničí (přechodný pobyt na území České republiky s dlouhodobým vízem).

Bezúčelový úvěr vyplácený klientovi v hotovosti nebo na jeho účet, slouží na pořízení jakéhokoliv druhu zboží, služeb, na úhradu závazků k jiným osobám apod. Použití půjčených prostředků se nesleduje. Hotovostní úvěry nejsou určeny k financování aktivit klientů, které souvisejí s jejich podnikáním.

Výhody:

- operativní a časově nenáročné řešení pro úhradu jakéhokoliv druhu zboží, služeb, závazků k jiným osobám atd., aniž by bylo sledováno použití půjčených prostředků,
- úvěrem lze vhodně doplnit hypoteční úvěry a úvěrové produkty stavebního spoření,

²¹ http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_17_prod_82.

²² http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_17_prod_25.

- o úvěr může žádat i klient, který nemá vedený účet u České spořitelny,
- úvěr může být splácen z účtu u jiné banky,
- výpis z úvěrového účtu je zdarma.

- **Spotřebitelský úvěr²³**

Je určen soukromé klientele - fyzické osoby občané od 18 let, fyzická osoba - občan České republiky s trvalým pobytem na území České republiky (tuzemec), fyzická osoba - cizí státní příslušník s povoleným trvalým pobytem na území České republiky (tuzemec), fyzická osoba - cizozemec, tj. občan České republiky nebo cizí státní příslušník s trvalým pobytem v zahraničí (přechodný pobyt na území České republiky s dlouhodobým vízem).

Jedná se o účelový úvěr poskytovaný bezhotovostně na soukromé účely např.: nákup spotřebních předmětů, včetně nových i ojetých automobilů, nákup nemovitosti do vlastnictví klienta, zaplacení služeb, úhradu nákladů spojených s modernizací bytu či domu, úhradu dalších nákladů osobní spotřeby, úhradu jiných závazků, úhradu členského podílu v bytovém družstvu nebo družstvu nájemníků bytových a nebytových jednotek, úhradu závazků vůči obci v souvislosti s výstavbou nových obecních bytů či modernizací a rekonstrukcí bytového fondu obce.

Výhody:

- operativní a časově nenáročné řešení pro úhradu jakéhokoliv druhu zboží, služeb, závazků k jiným osobám atd., aniž by bylo sledováno použití půjčených prostředků,
- úvěrem lze vhodně doplnit hypoteční úvěry a úvěrové produkty stavebního spoření,
- o úvěr může žádat i klient, který nemá vedený účet u České spořitelny,
- úvěr může být splácen z účtu u jiné banky,
- výpis z úvěrového účtu je opět zdarma.

²³ http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_17_prod_163.

- **Úvěr ze stavebního spoření²⁴**

Úvěr ze stavebního spoření může účastník stavebního spoření použít na financování bytových potřeb. Úvěr ze stavebního spoření poskytne účastníkovi, který:

- uzavřel smlouvy o stavebním spoření alespoň před 24 měsíci,
- ke dni hodnocení pro příslušný kalendářní měsíc dosáhl zůstatek účtu minimálně 40 % cílové částky,
- bodové hodnocení smlouvy o stavebním spoření účastníka ke dni hodnocení pro příslušný kalendářní měsíc dosáhlo stanovené výše dané sdělením.

Výhody:

- pevná úroková sazba úvěru ze stavebního spoření 4,75 % p. a.,
- vyřízení úvěru zdarma,
- vedení první rok zdarma,
- splatnost úvěru až 13 let,
- výše úvěru až 60 % cílové částky,
- možnost rezervace úvěru po vyplacení zůstatku účtu po pátém, resp. 6 roce spoření,
- možnost mimořádných splátek bez sankčních úhrad,
- možnost odpočtu zaplacených úroků z úvěru od základu daně z příjmů,
- zdarma poradenský servis,
- široká síť obchodních míst.

- **Překlenovací úvěr TREND²⁵**

Je určen soukromé klientele (fyzické osoby). Bude-li chtít klient financovat své bytové potřeby dříve, než mu vznikne možnost poskytnutí úvěru ze stavebního spoření, a nemůže úvěr zajistit nemovitostí, tento úvěr mu poskytne potřebné finanční prostředky formou překlenovacího úvěru.

Překlenovací úvěr TREND může klient získat, aniž by musel naspořit nebo jednorázově vložit finanční prostředky na účet stavebního spoření (bez akontace).

²⁴ http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_1455_prod_173.

²⁵ http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_1455_prod_38.

V rámci nabídky úvěru TREND si klient může vybrat ze dvou typů úročení úvěru:

- TREND s pevnou sazbou - konstantní výše platby na úvěr po celou dobu trvání úvěrového vztahu (až 18 let),
- TREND se sazbou pevnou na první 3 roky – nejnižší výše platby na úvěr a úrokové sazby úvěru bez zajištění v rámci nabídky úvěrů.

Výše překlenovacího úvěru může dosahovat až 100 % cílové částky. Podle aktuální potřeby lze cílovou částku kdykoli před poskytnutím úvěru upravit, při jejím zvýšení případně doložit potřebné úspory nutné k poskytnutí překlenovacího úvěru.

Výhody:

- jednoduchost nabídky,
- konstantní platba na úvěr po celou dobu trvání úvěrového vztahu,
- úrokové sazba je neměnná po celou dobu splácení úvěru,
- doba trvání úvěrového vztahu až 18 let,
- úvěry bez potřeby vkladu vlastních prostředků,
- výše úvěru až 100 % cílové částky,
- vstřícné podmínky pro zajištění úvěrů,
- možnost mimořádných splátek úvěru zdarma,
- odpočet zaplacených úroků od daňového základu,
- zdarma poradenský servis.

3.4 Raiffeisen BANK, a.s.

Obr. 3.4 – Logo Raiffeisen Bank²⁶



²⁶ <http://www.rb.cz/>.

Raiffeisenbank a. s.²⁷ (RB) poskytuje od roku 1993 v České republice široké spektrum bankovních služeb soukromé i podnikové klientele. V roce 2006 zahájila spojování s eBankou, integrační proces obě banky dokončily v létě roku 2008. Raiffeisenbank obsluhuje klienty v síti více než 100 poboček a klientských center, poskytuje rovněž služby specializovaných hypotečních center, osobních a firemních poradců.

Raiffeisenbank v loňském roce hospodařila s čistým ziskem ve výši 1,4 miliardy korun. Oproti více než jedné miliardě z roku 2007 to představovalo nárůst o 39 procent. V letošním prvním pololetí Raiffeisenbank zvýšila zisk o čtvrtinu na téměř jednu miliardu korun. Za nárůstem stojí zejména růst úrokových výnosů a pokles nákladů.

Úspěšnou integraci a pokračující dynamický růst banky potvrdila celá řada ocenění. V domácí nejvíce prestižní anketě MasterCard Banka roku byla Raiffeisenbank v roce 2008 vyhlášena nejlepší bankou v České republice. Účet eKonto získal cenu Účet roku 2008.

Banka patří mezi nejrychleji rostoucí domácí banky, v anketě Banka roku tak po předchozích dvou prvenstvích v roce 2008 získala 2. místo, výčet ocenění doplňuje třetí místo pro hypotéky. V soutěži Zlatá koruna banka letos získala první místa v kategorii přímé bankovnictví, hypotéka a podnikatelský účet.

3.4.1 Úvěrové produkty

- **Rychlá půjčka²⁸**

Jedná se o neúčelový spotřebitelský úvěr, který pokryje finanční potřeby klientů a umožní jim splnit jejich přání.

Výhody:

- až 300 000 Kč bez ručitele,
- zdarma pojištění půjčky, které se vztahuje na riziko smrti a trvalých následků úrazu,
- peníze jsou k dispozici do 24 hodin od dodání potřebných dokladů na pobočce,

²⁷ <http://www.raiffeisenbank.cz/o-bance/profil-banky/>.

²⁸ <http://www.raiffeisenbank.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/rychla-pujcka/>.

- zajištění nevyžadují do částek 200 000 Kč, při splnění bankou stanovených podmínek až do 300 000 Kč,
- půjčku je možné zajistit ručitelem fyzickou nebo právnickou osobou,
- poskytnou-li klienti zajištění k úvěru, nabídnou jim nižší a pro ně výhodnější úrokovou sazbu.

Je možné připojistit se proti rizikům ztráty zaměstnání a dlouhodobé pracovní neschopnosti. Výše Rychlé půjčky je od 20 000 až do 500 000 Kč s dobou splácení 6 až 72 měsíců.

- **Navýšení půjčky²⁹**

Tato půjčka je určena klientům, kteří už jednu půjčku splácí. Banka jim tak umožňuje navýšení jejich stávající půjčky. Znovu jim dají k dispozici to, co už splatili a budou-li chtít, tuto částku mohou ještě navýšit.

Výhody:

- předem schválený limit navýšení půjčky,
- bez dokládání příjmu,
- možnost navýšení už po 6 zaplacených splátkách,
- nemusí být znám účel úvěru,
- finanční prostředky poskytují vždy bez ručení,
- kdykoliv možnost předčasné splátky, a to v plné i částečné výši.

Klienti si mohou půjčit již od 10 000 až do 400 000 Kč s flexibilní dobou splácení 6 až 120 měsíců. Zajištění úvěru není vyžadováno.

- **Úvěr Nízká splátka – konsolidace³⁰**

Tento úvěr klient použije v případě, že ztrácí přehled o svých dluzích. Klienta splátky zatěžují a má zájem o jejich přefinancování.

Výhody:

- do 500 000 Kč nepotřebují ručitele,
- sníží klientovi celkovou měsíční splátku úvěrů,

²⁹ <http://www.raiffeisenbank.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/navyseni-pujcky/>.

³⁰ <http://www.raiffeisenbank.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/rychla-pujcka-na-konsolidaci/>.

- získá lepší přehled o svých finančních závazcích,
- klient bude platit pouze v jeden den, jednu splátku a jeden poplatek za správu úvěru,
- může získat dodatečnou hotovost,
- k půjčce získává automaticky zdarma pojištění, které se vztahuje na riziko smrti a trvalých následků úrazu.

Půjčka je určena na konsolidaci (splacení) závazků poskytnutých bankami, splátkovými společnostmi, leasingovými společnostmi a jinými finančními institucemi. Půjčka se pohybuje od 50 000 do 500 000 Kč s dobou splácení 6 až 120 měsíců. Je zde možnost získání dodatečné hotovosti už od 10 000 Kč. Zajištění půjčky je dobrovolné; v případě zajištění půjčky se snižuje úroková sazba. Půjčku je možné zajistit ručitelem fyzickou nebo právnickou osobou.

- **Účelová půjčka na jiné investice³¹**

Tuto půjčku využije klient, v případě, že mu nevadí doložit jeden doklad navíc za cenu levnějšího úvěru. Půjčku banka nabízí v případě, že klient chce investovat do svého vzdělání nebo zdraví. Pohybuje od 50 000 do 1 000 000 Kč, doba splácení je od 6 až 120 měsíců.

Výhody:

- nabídnou klientovi vyšší částku než u neúčelové půjčky s výhodnější úrokovou sazbou,
- až 500 000 Kč bez ručitele,
- možnost předčasného splacení zdarma,
- k půjčce získává automaticky zdarma pojištění, které se vztahuje na riziko smrti a trvalých následků úrazu.

Možnosti financování:

- koupě spotřebních předmětů do domácnosti – např. bílá technika, zahradní technika apod.,

³¹ <http://www.raiffeisenbank.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/ucelova-pujcka-na-ostatni-investice/>.

- zdravotní péče – lázeňské pobyty, zubní péče, koupě zdravotních pomůcek nebo přístrojů, plastické operace apod.,
- vzdělání – studium, jazykové vzdělávání, zahraniční studium.

- **Půjčka na kliknutí³²**

Jedná se o úvěr nové generace, kdy banka nabízí schválenou Půjčku na kliknutí. Jde o spotřebitelský neúčelový úvěr, se kterým mohou klienti získat až 400 000 Kč se splatností do 5 let. Úvěr lze vyřídit přes internetové bankovníctví.

Výhody:

- předem schválený limit půjčky,
- bez dokládání příjmu,
- možnost předčasného splacení v plné nebo částečné výši,
- nebudou chtít znát účel půjčky,
- poskytuje se vždy bez ručení.

Jde o půjčku s předschváleným limitem, jehož výše se zobrazuje na stránkách klientova účtu v internetovém bankovníctví. Mohou od banky získat půjčku od 20 000 do 400 000 Kč. Splácet je možné 6 až 72 měsíců.

³² <http://www.raiffeisenbank.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/pujcka-na-kliknuti/>.

4 Porovnání úvěrových produktů mezi jednotlivými komerčními bankami

Po osobním průzkumu vybraných bank ve Frýdku-Místku jsem zjistila, že lidé nejvíce využívají úvěrů na nákup běžných spotřebních věcí, jako jsou např. automobil, osobní počítač, vybavení domácnosti, dovolená apod. Zaměřím se proto na neúčelové úvěry s maximálním poskytnutím částky a s maximální dobou splatností. Na základě těchto požadavků mi byly nabídnuty tyto úvěry: ČSOB půjčka na cokoliv, KB Půjčka bez rizika - osobní půjčka, Půjčka České spořitelny, Raiffeisen Bank – Rychlá půjčka.

Vybrané úvěry mezi sebou porovnáám pomocí metody párového srovnání a metody vah.

4.1 Metodologická a praktická část

4.1.1 Matice absolutních užitností

Na začátku analýzy si vyberu n variant, tedy $V_1, V_2, V_3, V_4, \dots, V_n$. Stanovím si kritéria od K_1 až po K_m , které budu chtít maximalizovat nebo minimalizovat.

Informační ošetření variant z hlediska kritérií:

- ✓ kvantitativní kritéria = vyjádřena hodnotovými parametry,
- ✓ kvalitativní kritéria = odpovídající slovnímu označení.

Tab. 4.1 – Matice absolutních užitností

Kritéria	Jednotka	V_1	V_2	V_3	V_4	...	V_n
K_1		a_{ij}	a_{ij}	a_{ij}	...		
K_2							
K_m							a_{nm}

a_{ij} = jednotlivé hodnotové parametry nebo slovní označení dané instituce a daného kritéria

V mém případě hodnoty $V_1 - V_4$ jsou vybrané úvěry. Hodnoty $K_1 - K_7$ jsou mnou vybraná kritéria, se kterými budu provádět veškeré výpočty. Jako hlavní kritérium jsem chtěla zvolit úrokovou sazbu a RPSN (roční procentní sazbu nákladů).

Na základě informací, které mi banky poskytly, jsem zjistila, že stanovit úrokovou sazbu a RPSN nelze bez oficiálního podání žádosti o úvěr.

Banky při stanovení úrokové sazby a poté RPSN u poskytovaného úvěru zohledňují:

- příjem žadatele,
- ručení,
- dobu splácení,
- důvěryhodnost žadatele,
- zda je žadatel klientem banky.

Při těchto podmínkách není možné stanovit jednoznačně úrokovou sazbu, RPSN. Odhadování sazeb nelze z důvodů zkreslení výsledků, proto tyto sazby nebudu zohledňovat, i když pro žadatele jsou velmi důležité.

Jako kritéria jsem stanovila:

K_1 – poplatek za vedení úvěru	= minimalizovat
K_2 – maximální doba splácení	= maximalizovat
K_3 – maximální výše úvěru	= maximalizovat
K_4 – poplatek za zřízení úvěru	= minimalizovat
K_5 – ručení	= minimalizovat
K_6 – poplatek za předčasné splacení	= minimalizovat
K_7 – pojištění úvěru	= minimalizovat

Sestavím matici absolutních užitností z kritérií, které jsem si zvolila. Každému kritériu přiřadím hodnotu zjištěnou průzkumem. Některá kritéria jsou vyjádřena v daných jednotkách, ostatní jsou vyjádřena slovně.

Informační ošetření variant z hlediska kritérií:

- ✓ kvantitativní kritéria vyjádřena v:
 - koruně,
 - procentu,
 - měsíci,

✓ kvalitativní kritéria:

- ručení – bez ručitele, ručení do určité výše úvěru v Kč,
- předčasné splacení – zdarma, zpoplatněno v %,
- pojištění úvěru – zdarma, zpoplatněno.

Tab. 4.2 – Matice absolutních užítostí

<i>Kritéria</i>	<i>Jednotka</i>	<i>ČSOB Půjčka na cokoliv</i>	<i>Osobní půjčka</i>	<i>Půjčka České spořitelny</i>	<i>Rychlá půjčka</i>
<i>Poplatek za vedení úvěru</i>	Kč	50	80	59	99
<i>Max. doba splácení</i>	měsíce	84	72	84	72
<i>Max. výše úvěru</i>	Kč	600 000 ³³	500 000	500 000	500 000
<i>Poplatek za zřízení úvěru</i>	% Kč	1% z výše úvěru, min. 500, max. 3000	0,8% z výše úvěru, min. 500	1% z výše úvěru, min. 400	500
<i>Ručení</i>	Kč	bez ručení	ručení od 250tis.	bez ručení	bez ručení
<i>Poplatek za předčasné splacení</i>	%	1% z vkládané částky	zdarma	4% z vkládané částky	4% z vkládané částky
<i>Pojištění úvěru</i>	-	zpoplatněno	zdarma	zpoplatněno	zpoplatněno

³³ ČSOB může poskytnout úvěr až ve výši 600 000Kč, ale za podmínky, že žádají dva a to manželé. Tzn., že každý žádá úvěr ve výši 300 000Kč.

4.1.2 Matice prostých užitností

Po sestavení předchozí matice, následuje matice prostých užitností. Tuto matici sestavím tak, že se jednotlivým hodnotám přisoudí určitý počet bodů (b) dle mého uvážení. Nejlepší hodnota daného kritéria je obodována 100, ostatním hodnotám, které už tak výhodné nebudou, přiřadím poměrný počet bodů.

Tab. 4.3 – Matice prostých užitností

Kritéria	V_1	V_2	V_3	V_4	...	V_n
K_1	b_{11}	b_{21}	b_{31}	b_{41}	...	b_{n1}
K_2	b_{12}	b_{22}	b_{32}	b_{42}	...	b_{n2}
K_m	b_{1m}	b_{2m}	b_{3m}	b_{4m}	...	b_{nm}

Tab. 4.4 – Matice prostých užitností

Kritéria	ČSOB Půjčka na cokoliv	Osobní půjčka	Půjčka České spořitelny	Rychlá půjčka
<i>Poplatek za vedení úvěru</i>	100	70	90	50
<i>Max. doba splácení</i>	100	90	100	90
<i>Max. výše úvěru</i>	100	90	90	90
<i>Poplatek za zřízení úvěru</i>	60	70	40	100
<i>Ručení</i>	100	50	100	100
<i>Poplatek za předčasné splacení</i>	80	100	50	50
<i>Pojištění úvěru</i>	80	100	80	80

Zjištěné hodnoty z průzkumu viz tab. 4.2 jsem bodově ohodnotila dle mého uvážení. Nejlepší hodnotě, vždy ze čtyř možných, jsem dala 100b. Takto jsem obodovala každou hodnotu u každého kritéria.

4.1.3 Metoda párového srovnání

Tato metoda spočívá v tom, že porovnám každé kritérium s každým a pokaždé vyberu to, které budu považovat za důležitější. Poté spočítám výskyt každého kritéria a zapíši jej do následující tabulky.

Tab. 4.5 – Metoda párového srovnání

Kritéria					
K_1					
	K_2				
K_2		K_3			
	K_2		K_4		
K_3		K_2		K_5	
	K_3		K_5		
K_4		K_5			
	K_5				
K_5					
...					
K_m					

Tab. 4.6 – Stanovení vah jednotlivých kritérií

Kritéria	Výskyt	váha
K_1	$k_j x$	v_1
K_2	$k_j x$	v_2
K_3	$k_j x$	v_3
...		
K_m	$k_j x$	v_n

k_j - znamená počet výskytů daného kritéria v metodě párového srovnání.

v_n - váha se doplní podle počtu výskytů (v intervalu 1n), tzn. kritériu, které se nejvíce opakovalo, bude mít nejvyšší váhu.

Tab. 4.7 – Metoda párového srovnání

Kritéria						
Poplatek za vedení úvěru						
	Max. doba splácení					
Max. doba splácení		Max. výše úvěru				
	Max. výše úvěru		Poplatek za vedení úvěru			
Max. výše úvěru		Max. doba splácení		Ručení		
	Max. výše úvěru		Ručení		Poplatek za předčasné splacení	
Poplatek za zřízení úvěru		Max. výše úvěru		Max. doba splácení		Pojištění úvěru
	Ručení		Max. výše úvěru		Pojištění úvěru	
Ručení		Poplatek za předčasné splacení		Max. výše úvěru		
	Ručení		Pojištění úvěru			
Poplatek za předčasné splacení		Ručení				
	Pojištění úvěru					
Pojištění úvěru						

Nyní jsem kritéria porovnala mezi sebou, až jsem vytvořila žádanou pyramidu. Z dané pyramidy získám váhy jednotlivých kritérií tak, že nulovému výskytu přiřadím váhu 1, výskytu 1x přiřadím váhu 2 a pokračuji stále vzestupně.

Tab. 4.8 – Váhy jednotlivých kritérií

Kritéria	Výskyt	váha
<i>Poplatek za vedení úvěru</i>	1x	2
<i>Max. doba splácení</i>	3x	4
<i>Max. výše úvěru</i>	6x	7
<i>Poplatek za zřízení úvěru</i>	0x	1
<i>Ručení</i>	5x	6
<i>Poplatek za předčasné splacení</i>	2x	3
<i>Pojištění úvěru</i>	4x	5

4.1.4 Matice vážených užitností

Tuto matici sestavím vynásobením bodů (b), které jsem přisoudila v matici prostých užitností danou váhou (v), která vyšla v metodě párového srovnání.

Celková užitnost se posléze zjistí součtem všech bodů jednotlivých sloupců (V_1, V_2, V_3, \dots). Výsledek tohoto ukazatele udává ideální ten produkt, který dosáhl největšího bodového ohodnocení.

Relativní užitnost se zjistí tak, že se celková užitnost jednotlivých V_1, V_2, V_3, \dots podělí celkovým ideálním stavem a následně vynásobí 100. Tento indikátor stanovuje nejužitečnější úvěr ten, který se se svým výsledkem nejvíce blíží k 100%.

Tab. 4.9 – Matice vážených užitečností

<i>Kritéria</i>	V_1	V_2	V_3	$V_4 \dots$	V_n	<i>Ideální</i>
K_1	$b_{11}^x v_1$	$b_{21}^x v_1$	$b_{31}^x v_1$	$b_{41}^x v_1$	$b_{n1}^x v_1$	$100^x v_1$
K_2	$b_{12}^x v_2$	$b_{22}^x v_2$	$b_{32}^x v_2$	$b_{42}^x v_2$	$b_{n2}^x v_2$	$100^x v_2$
K_3	$b_{13}^x v_3$	$b_{23}^x v_3$	$b_{33}^x v_3$	$b_{43}^x v_3$	$b_{n3}^x v_3$	$100^x v_3$
...						
K_m	$b_{im}^x v_m$	$b_{im}^x v_m$	$b_{im}^x v_m$	$b_{im}^x v_m$	$b_{nm}^x v_m$	$100^x v_m$
<i>Celková užitečnost</i>	$K_1+K_2+K_3..+K_m$					
<i>U – relativní užitečnost</i>	Procentuální vyjádření v souvislosti s ideálním stavem					100%

Tab. 4.10 – Matice vážených užitečností

<i>Kritéria</i>	ČSOB Půjčka na cokoliv	Osobní půjčka	Půjčka České spořitelny	Rychlá půjčka	Ideální hodnoty
<i>Poplatek za vedení úvěru</i>	200	140	180	100	200
<i>Max. doba splácení</i>	400	360	400	360	400
<i>Max. výše úvěru</i>	700	630	630	630	700
<i>Poplatek za zřízení úvěru</i>	60	70	40	100	100
<i>Ručení</i>	600	300	600	600	600
<i>Poplatek za předčasné splacení</i>	240	300	150	150	300
<i>Pojištění úvěru</i>	400	500	400	400	500
<i>Celková užitečnost</i>	2 600	2 300	2 400	2 340	2 800
<i>U – relativní užitečnost</i>	93%	82%	86%	84%	100%

Ukazatel relativní užítosti vyhodnotil jako nejideálnější úvěr ČSOB Půjčku na cokoliv, jelikož se nejvíce přiblížil ideálním hodnotám. Důvodem je nejnižší poplatek za vedení úvěru, který může být poskytnut bez ručitele a umožňuje si půjčit až 600 tis. Kč.

4.1.5 Nepříznivé jevy (NJ) – matice ohrožení variant

Abych mohla dobře stanovit, který úvěr je nejlepší, musím zohlednit také i nepříznivé vlivy a rizika, která mohou ovlivnit pořadí vybraných úvěrů. Každému nepříznivému jevu přiřadím procenta (**P**) dle osobního uvážení.

Tab. 4.11 – Matice ohrožení variant

Nepříznivé jevy	Váha	V1		V2		V3		V4 ...		Vn		Ideální stav	
		P^{34}	SO^{35}	P	SO	P	SO	P	SO	P	SO	P	SO
NJ_1	v_1	P_{11}	$v_1 \times P_{11}$										
NJ_2	v_2	P_{12}	$v_2 \times P_{12}$										
...													
NJ_n	v_n	P_{1n}	$V_n \times P_{1n}$										
Stupeň ohrožení			$v_1 \times P_{11} + v_2 \times P_{12} + V_n \times P_{1n}$										
$R\text{-riziko}^{36}$			%-ní poměr k ideálu										100 %

³⁴ P – procentuální vyjádření nástupu nepříznivého jevu.

³⁵ SO – dílčí stupeň ohrožení, který se vypočte jako součin váhy a procentuálního vyjádření jevu, poté se sečtou dílčí vypočtené nepříznivé jevy a zjistí se celkový stupeň ohrožení dané varianty.

³⁶ R – riziko se spočítá jako poměr k ideálnímu stavu (100 %).

Zvolila jsem tyto rizika:

- NJ_1 = ztráta příjmu,
- NJ_2 = krach banky,

Tab. 4.12 – Matice ohrožení variant

Nepříznivé jevy	Váha	ČSOB Půjčka na cokoliv		Osobní půjčka		Půjčka České spořitelny		Rychlá půjčka		Ideální stav	
		P	SO	P	SO	P	SO	P	SO	P	SO
Ztráta příjmu	5 ³⁷	0,7	3,5	0,7	3,5	0,7	3,5	0,7	3,5	1	5
Krach banky ³⁸	1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,1	0,1	0,4	0,4	1	1
Stupeň ohrožení			3,7		3,8		3,6		3,9		6
R-riziko			62%		63%		60%		65%		100%

V dnešní době, kdy svět ovládá finanční krize, není jistota stabilního zaměstnání. Proto jsem pravděpodobnost ztráty příjmu stanovila ve výši 70%. Krach banky představuje složitější riziko - vycházela jsem z doby, kdy banka začala fungovat na trhu.

V tomto případě vyšla nejlépe Česká spořitelna, jelikož se na trhu pohybuje již 185let.

4.1.6 Volba nejvhodnější varianty

Nyní přistoupím k poslední části a to zjištění, který úvěr je nejlepší z hlediska globálního posouzení variant.

³⁷ Nepříznivému jevu NJ_1 = ztráta příjmu, jsem přiřadila největší váhu, protože je mnohem pravděpodobnější, že by tato situace nastala, než že by banka zkrachovala.

³⁸ Nepříznivý jev NJ_2 = není lehké odhadnout, brala jsem v úvahu, od kterého roku banka existuje. Je pravděpodobnější krach banky, která je na trhu krátce a nemá až tak velkou klientelu.

Tab. 4.13 – Srovnání

	<i>Pořadí</i>	1.	2.	3.	4.
U	Podle užitnosti	ČSOB Půjčka na cokoliv	Půjčka České spořitelny	Rychlá půjčka	Osobní půjčka
R	Podle rizika	Půjčka České spořitelny	ČSOB Půjčka na cokoliv	Osobní půjčka	Rychlá půjčka

Tabulka srovnání vykazuje výsledky umístění úvěrů z předešlých dvou tabulek a to matice vážených užitností a matice ohrožení variant.

Tab. 4.14 – Výsledný efekt

	ČSOB Půjčka na cokoliv	Osobní půjčka	Půjčka České spořitelny	Rychlá půjčka
Relativní užitnost (%)	93	82	86	84
Relativní riziko (%)	62	63	60	65
Výsledný efekt (R/U)	0,67	0,77	0,70	0,77

Výsledný efekt jsem zjistila jako poměr mezi relativním rizikem (R) a relativní užitností (U). Čím menší procento, tím je výsledek lepší.

Hodnoty výsledného efektu doporučuji jako optimální úvěr od ČSOB, která vykazuje největší převahu užitnosti nad rizikem.

Na základě mých vybraných kritérií, osobního přidělování bodů, zhodnocení nepříznivých vlivů a rizik jsem dostala neoptimálnější úvěr a to ČSOB Půjčku na cokoliv. Jelikož jsem nebrala v úvahu úrokovou sazbu, nemůžu brát výsledek za jednoznačný. Při tomto typu porovnání je spousta možností subjektivního hodnocení, proto výsledek může být u každého jiný.

5 Závěr

Kdybych měla shrnout charakteristiku moderního finančního světa, stačily by mi k tomu dvě slova: dynamický a inovativní. Významnou součástí toho světa je bankovnínictví, které se výrazně mění vlivem působení nefinančního prostředí. Není proto jednoduché zachytit pohyb jednotlivé bankovní soustavy.

Diplomovou práci jsem proto orientovala na popis bank, jejich jednotlivých produktů a následné zhodnocení.

V teoretické části mé práce jsem se zaměřila na charakteristiku bankovnínictví, na popis České národní banky. Uvádím také zákony, jimiž se tyto subjekty musí řídit. Dále se zmiňuji o obchodních bankách, rozčlenění jejich aktivních a pasivních obchodů.

V praktické části jsem se zabývala popisem úvěrových produktů vybraných bank a jejím porovnáním. Na trhu existuje nesporně mnoho komerčních bank, a proto jsem si vybrala jen čtyři z nich: Československou obchodní banku, a.s., Komerční banku, a.s., Českou spořitelnu, a.s. a Raiffeisen Bank, a.s. Důvody, které mě vedly k tomuto výběru, jsou tyto: největší zastoupení na trhu, jsou nejznámější, působí na trhu dlouho a mají velkou klientelu.

Zaměřila jsem se na nejvíce žádané úvěry, a to neúčelové úvěry s maximálním poskytnutím částky a s maximální dobou splatností. Porovnávala jsem je na základě mnou vybraných kritérií, které jsem považovala za nejdůležitější.

Za pomoci metody vah a párového srovnání jsem doporučené úvěry bankami porovnávala. Tyto metody jsou založeny na subjektivním pohledu. Dle mého subjektivního posouzení se jeví jako nejvýhodnější úvěr od ČSOB – Půjčka na cokoliv.

V celkové a relativní užitnosti vyšel tento úvěr nejlépe, ale je zde i míra rizika. Hodnoty výsledného efektu ale doporučují také úvěr od ČSOB – Půjčka na cokoliv, jelikož užitnost více převažuje nad rizikem.

Banka u tohoto úvěru nežadává ručitele, může poskytnout až 600 tis. Kč a poplatek za vedení úvěru je nejnižší v souladu s ostatními bankami.

Banky mají stále ve většině zemí velice významné postavení. V České republice existuje mnoho obchodních bank. Člověk má tak právo volby rozhodnout se, v které bance využije bankovních služeb.

Seznam použité literatury

Literatura:

BALOUŠEK, R. a kol. *Podvojně účetnictví v bankách*. 2.vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 265s. ISBN 978-80-7179-663-3.

DVOŘÁK, P. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3.vyd. Linde Praha, a. s., 2005. 681s. ISBN 80-7201-515-X.

JANASOVÁ, M. *Účetnictví bank v ČR*. 1.vyd. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2008. 114s. ISBN 978-80-248-1148-2.

JÍLEK, J.; SVOBODOVÁ, J. *Účetnictví bank a finančních institucí 2009*. 7.vyd. Praha: Grada Publishing a. s., 2009. 584s. ISBN 978-80-247-3048-6.

KALABIS, Z. *Bankovní služby v praxi*. 1.vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2005. 148s. ISBN 80-251-0882-1.

POLOUČEK, S. a kol. *Bankovníctví*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 716s. ISBN 80-7179462-7.

PLÍVA, S.; ELEK, Š.; LIŠKA, P.; MAREK, K. *Bankovní obchody*. 1. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2009. 220s. ISBN 978-80-7357-433-8.

PŮLPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovníctví v České republice*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2007. 338s. ISBN 978-80-245-1180-1.

Internetové zdroje:

Československá obchodní banka, a.s. *Úvodní stránka*. [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>,

Komerční banka, a.s. *Úvodní stránka*. [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.kb.cz/>,

Česká spořitelna, a.s. *Úvodní stránka*. [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW <http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka>,

Raiffeisen Bank, a.s. *Úvodní stránka*. [online]. [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW <http://www.rb.cz/>.

Zákony:

Zákon č. 21/1992 Sb., o *bankách*, v úplném znění. Ostrava - Hrabůvka: Sagit - Ladislav Burdek, 2008. ISBN 978-80-7208-700-6.

Zákon č. 6/1993 Sb., o *České národní bance*, v úplném znění. Ostrava – Hrabůvka: Sagit – Ladislav Burdek, 2008. ISBN 978-80-7208-700-6.

Vyhláška č. 164/2002 Sb., o podmínkách přístupu k informacím v informační databázi České národní banky – Centrální registr úvěrů. Ostrava – Hrabůvka: Sagit – Ladislav Burdek, 2008. ISBN 978-7208-700-6.

Časopisy:

KLEGA, V. Chip.: *Čtyři stupně přístupu do banky*, 2009, roč. 19, č. 8, s. 40 – 42. ISSN 1210-0684.

Seznam zkratek

Aj.	A jiné
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna, a.s.
ČSOB	Československá obchodní banka, a.s.
EU	Evropská unie
KB	Komerční banka, a.s.
Např.	Například
Popř.	Popřípadě
RB	Raiffeisen Bank, a.s.
Tj.	To je
Tzn.	To znamená
Tzv.	Tak zvaný

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že údaje o diplomové práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé diplomové práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě 30. 4. 2010

Bc. Žaneta Fedorová

Palkovická 2110, 738 01 Frýdek - Místek

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Potvrzení o výši pracovního příjmu ČSOB³⁹

Příloha č. 2 – Potvrzení o výši pracovního příjmu KB⁴⁰

Příloha č. 3 – Potvrzení o výši pracovního příjmu ČS⁴¹

Příloha č. 4 – Potvrzení o výši pracovního příjmu RB⁴²

³⁹Československá obchodní banka, a.s. *Produkty*. [online]. [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.csob.cz/cz/Produktovy-katalog/Pujcky-a-uvery/Stranky/Dolozeni-prijmu.aspx>.

⁴⁰Komerční banka, a.s. *Produkty*. [online]. [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: http://www.kb.cz/file/u/seg/KB-optimalni_pujcka_souvisejici_dokumenty-cz-20091204.zip.

⁴¹Česká spořitelna, a.s. *Produkty*. [online]. [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/potvrzeni_o_prijmu.doc.

⁴²Raiffeisen Bank, a.s. *Produkty*. [online]. [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.rb.cz/attachements/pdf/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/potvrzeni-o-prijmu.pdf>.